...Ш ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 261 (1861)
НОЯБРИИН 3
ЧЕТВЕРГ
1955 он

Сэн 20 мунгэн.

Эрэгтэй, эмэгтэй колхознигууд! Ажалай бүтээсые дээшэлүүлэгты, ажалай журамые бэхижүүлэгты! Наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые шудалагты, үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлэгты! Колхозуудай ниитын ажахые саашадань бэхижүүлгые, бухы хэмжээгээр хүгжөөлгые, колхозуудай олзын ургалтые ба колхознигуудай ажана байдалай һайжаралгые хангая!

(Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 38 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряануудһаа).

Арадуудай хани барисаанай туг доро

...най орон Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин гушаан найм... жэлэй ойе барагдашагүй ехэ түгэс ... дундаа, зохёон байгуулхы эршэ ... дундаа угтажа байна. Олон мил... советскэ хүнүүд ажахын ба куль... байгуулалтада шэнэ амжалта туй... түлөө зоригжолтойгоор тэмсэнэ. ...С-эй XX съездын хүндэлэлдэ социа...ческэ мүрысөө улам үргэнөөр дэл...нэ.

...най ороной арадууд эбдэршэгүй ... барисаатай ахадүүтэй нэгэ бүлэ ...д. Эхэ оронойнгоо аша туһын ту... шэн зоригтойгоор ажаллажа, ком...змын илалтын түлөө тэмсэжэ бай... СССР-эй арадуудай хани барисаан ... тэдээнэй һалбаран хүгжэлгын ба ...аргалай найдамтай үндэһэ һууринь, ... советскэ республикануудай амжал...удай хэлбэришэгүй эрхэ нүхэсэлынь ... юм, мүнөөшье байһаар.

— Манай олонациональна социалисти... гүрэнэй хүсэ шадалай эшэ үндэ... — Советскэ Союзай арадуудай аха... хани барисаан мандажа, һалба... һадаржа байг лэ! — гэһэн юрөөл, ...С-эй ЦК-гэй октябрьска Уряануудай ... үгэнүүд манай Эхэ ороной үргэн ... газар нютагуудта ажаһуудаг бүхы ...нууд болон национальностьнуудай ...нүүд дээрэ эдэ үдэрнүүдтэ сууряага... байна.

...циональна асуудалые арадуудай ... эрхэтэй, хани барисаатай байлгын ... һуури дээрэ шиидхэхэ жэшээе ...гүрэлтэнэй түүхэдэ манай ороной ... түрүүн харуулһандань советскэ ... омогорхохо һоороо омогорхоно. ...ехэ Октябрьска социалистическэ ...люци урданай хаанта Россиин ара...дые социальна ба национальна дар...аһаа эсэслэн сүлөөлөөд, социалисти... нацануудай бүрилдэн бии болохо ... нүхэсэл байгуулһан, коммунизм ...уулгада тэдээнэй нягтаар харилсан ...ллаха эшэ үндэһэ бии болгоһон бай...

...ммунистическэ партии манай ороной ... нацануудай ажалшадые пролетар... интернационализмын туг доро няг...жагсааһан, союзна нэгэдэмэл гүрэн ... ахадүүгэй ёһоор харилсан ажал... бүхы эрхэ нүхэсэл тэдэнэртэ ханга... байна.

...дэнэр нацануудай **һайндуранай** ... байгуулхые, — нэгэ нацын зүгһөө ... наца тушаа хүсэрхэлгэ хэрэглэхэ ...ал огто гаргахагүй тиимэ союз, — ...бэдээ бүрин этигэлсэлгэ, ахадүүгэй ...лые тодо һайнаар ойлголго, һайн ...араа үгээ гүйсэд ойлголсолго дээ...ндэһэлһэн тиимэ союз байгуулхые ...эбди» гэжэ агуухэ Ленин хэлээ. Тиин арадуудай хүсэл зоригоор ба ... һайнаар ойлголсоһоной ашаар тии... союз, Советскэ Социалистическэ Рес...ликануудай нэгэдэмэл, хүсэн түгэс ... байгуулагдаа һэн!

...Советскэ гүрэнэй эрхэ байдалда, Ком...нистическэ партиин хүтэлбэри доро, ...ехэ ород арадай ахадүүгэй дэмжэл... ашаар Советскэ Союзай бүхы на... арадууд социалистическэ байгуу...тада хамжаха, өөһэдынгөө гүрэн тү... байгуулжа, ажахы ба культурые хүг...лтэдэ үндэр хэмжээ туйлаха арга ...мжотой болоһон байна. Манай орон ...р хуушанай, буржуазна нацануудай ... дээрэ пролетарска интернациона...мын туг доро шэнэ, социалистическэ ...ануд бүрилдэн бии болоод, амжалта...аар хүгжэжэ байна.

...Социализмын илахатай хамта СССР... арадуудай хани барисаан советскэ ...ествын хүгжэлтын гол шухала хүсэ...эй нэгэнинь болоо. Энэ хани бари... Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ ...ай үедэ адхаруулагдаһан Советскэ ...зай арадуудай шуһаар гагнагдаа, ...унистическэ байгуулалтын зорилго...дые шиидхэхэ үедэ тэдээнэй зохёон ...уулхы хамтын ажалаар, бэе бэедээ ...алсалгаар шэрээгдээ.

...Арадуудай хани барисаанай, харил... ажаллалгын агуухэ хүсэн хадаа ...ай ороной шэнжэ байдалые үндэ...нь хубилгаһан гайхамшагта хуби...ануудд дотор эли тодоор харагдаа. ...етскэ засагай жэлнүүдэй туршада ...үү бүхы республиканууудта социали...ескэ томо промышленность байгуу...аһан, колхозно байгуулалта бэхижэ... хүдэлмэриин ангиин ба интеллиген... национальна кадрнууд хүмүүжүү...эһэн, формоороо национальна, уд...аа социалистическэ культура һалба... хүгжэһэн байна. Манай бүхы ороной ... республика бүхэнэй туд тудайнь хүсэ ...алай саашадаа ургалгын интересүүд ...ай ажахын түсэбүүд дотор хододоо ...лдуулагдадаг байгаа, мүнөөшье зо...уулагдана. Хилын саанаһаа Совет... Союзда ерээд ошоһон олон тоото ...егацинууд манай орон дотор нацио...ьна асуудалай гайхамшагта һайнаар ...ихэгдэһэниие, бүхы социалистическэ ...публиканудай туйлаһан туйлай ехэ ...алтые тэмдэглэдэг. Российска Феде...и дотор, Украинада, Белоруссида, ...да Азиин республиканууудта, Закав...ьеда, Прибалтикада — хаа хаанагүй ...ай айлшад сүлөөтэ арадуудай зохёон ...уулхы ажалай гайхамшагта үрэ дүн... ехээр баясан харадаг байна.

...Коммунистическэ партлар зоригжуу...лжа ба хүтэлбэрилэгдэжэ байдаг ...СР-эй арадууд ахадүүгэй һоор ха...сан ажаллалгаяа, бэе бэедээ туһалал...аяа хэлбэришэгүй бэхижүүлнэ. Тэ...эр промышленностиие шэнээр, хүсэ...өөр дэбжээхэ, техническэ дэбжэлтэ ...шадаа туйлаха, үйлэдбэриин эмхид...ые һайжаруулха гэжэ КПСС-эй ЦК-... июльскэ Пленумэй хараалһан про...ммые хаа хаанагүй хамтынгаа хүсөөр ...рто байдал дээрэ бэелүүлжэ, хүдөө ...ахын талаар партиин табиһан зорил...уудые болоорһоонь урид дүүргэхын ...өө тэмсэжэ байна. Ажалай бүтээсые ...элүүлхэ, арадай ажахы дотор бии ...гаа тон баялиг резервнүүдые элирүү... ашаглаха тушаа ажалшадай зүгһөө ...ёон байгуулхы эдэбхи үүсхэл гарга... байһан тухай баһрта мэдээнүүд бүхы ...етскэ республиканууудһаа абтажа бай... Манай бүхы республиканууудта үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн арадай үүсхэл хэшээлэй шэнэ формонуудые бии болгоно, үргэн ниитэ арадай дундаһаа оюун бэлигтэниие олон мянгаадаарнь үргэн гаргана, ороной үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашаданьхүгжөөхэ туйлай ехэ арга боломжо нээжэ үгэнэ. Промышленностиин ба хүдөө ажахын хэлбэришэгүй ургалтын үндэһэ һуури дээрэ советскэ хүнүүдэй материальна ажана байдал улам һайжарна.

Олонациональна социалистическэ гүрэнүүдэй арадуудай үмэнэ ямаршье зорилгын табигдаад байгаа һаа, арад бүхэниинь тус зорилгые шиидхэлгэдэ өөрынгөө хубитые оруулдаг байна. Каховско, Куйбышевска, Сталинградска, Горьковско болон бусад гидроэлектростанцинуудай барилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан олон олон национальностьнуудай түлөөлэгшэдэй зоригжолто ажал, мүн шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглажа, орооһо тарьяанай ажахые дэбжээхэ энэ шухала арга нүхэсэлые хэрэглэхын түлөө тэмсэлдэ СССР-эй бүхы арадуудай эдэбхитэйгээр хабаадалга хадаа дээрэ хэлэгдээшэдэ эли тодо жэшээ боложо үгэнэ. Шэнэ газар элдүүрилэн ашаглалгын гол районуудай нэгэн болоһон Казахстан худар ороной бүхы заха хизаарнуудһаа хүдөө ажахын хүсэтэ техникэ эльгээгдэнэ, хүнүүд — социалистическэ Эхэ ороной дүлэтэ патриодууд тиишэ ошоно.

СССР-эй арадуудай ахадүүгэй хани барисаан хадаа бүхы советскэ республиканууудай ажалшадай түрүү дүй дүршэлөө абалсаха арга боломжые хангажа үгэнэ. Бүхы союзна ба автономно республиканууудай, хизаарнууд болон областьнуудай хабаадажа байһан Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ энэ арюун хэрэгтэ һайнаар туһална. Хүдөө ажахын выставкэ хадаа түрүү дүй дүршэлэй талаар бүгэдээрадай һургуули, Советскэ Союзай бүхы национальностьнуудай хүдөө ажахын ажалшадай туйлаһан амжалтануудые хараха гайхамшагта газар мүн.

Советскэ арадуудай бүлэ дотор арадай оюун бэлиг үргэн дэлгэрээр элирэн гарана. Зохёон байгуулхы зоригжолто ажал эрхилжэ байгаа манай ороной арадууд духовно шэнэ шэнэ баялигуудые улам ехээр байгуулна. СССР-эй арадуудай хани барисаан хадаа национальна прогрессивнэ ёһо заншалнуудаа абалсажа, бэе бэеынгээ культурые баяжуулха арга боломжо тэдэнэртэ олгоно. Искусство ба литературын талаар национальна туйлалтануудые харуулгын московско декаданууд энээниие эли тодоор гэршэлнэ.

Коммунистическэ байгуулалтын нэгэн ниитэ уг зорилго, нэгэн ниитэ интересүүд хадаа СССР-эй арадуудай зориг бадаруулагша советскэ патриотизмын барагдашагүй эшэ үндэһэн мүн. Бүхы советскэ республиканууудай ажалшад олонациональна социалистическэ гүрэн болоһон Советскэ Союз хадаа бидэнэй бэеэ даанхай байха ба һалбаран мандаха найдамтай эшэ үндэһэн мүн гэжэ харана, тэдэнэр арадуудай хани барисаан сооһоо өөһэдтөө хүсэ оложо абана. Энэ хани барисаанай байһан сагта манай ороной арадууд сүлөөтэй ба илагдашагүй байха гэжэ советскэ хүнүүд һайнаар мэдэнэ.

Коммунистическэ парти хадаа Советскэ Союзай арадуудай нэгэдэлые ба хани барисаае саашадань бэхижүүлгые өөрынгөө нангин уялга гэжэ тоолоно. Парти хадаа СССР-тэ багтан ороһон бүхы арадуудай хүгжэлтэ тушаа эсэшэ сусашагүй анхарал оролдолго гаргана, буржуазна национализмын үзэгдэлнүүдтэ эсэргүүсэн эбсэшэгүй тэмсэл ябуулна, советскэ хүнүүдые арадуудай хани барисаанай сурталаар, советскэ патриотизмын ба пролетарска интернационализмын сурталаар хүмүүжүүлнэ.

Имагта социализм лэ сүлөөтэ ба жаргалта ажабайдалые, бүхы нацануудай хүгжэжэ, һалбаран мандажа байха ябадалые, арадуудай ёһотой хани барисаае хангажа үгэхэ гэжэ бүхы дэлхэйн арадуудта СССР доторхи коммунистическэ байгуулалтын амжалтанууд харуулна. Агуухэ Октябриин гаргаһан замаар мүнөө советскэ арадтай хамта хитад арад, арадай демократиин бүхы оронуудай олон миллион ажалшад ябажа байна. Өөрынгөө туг доро 900 миллионһоо үлүү хүниие нэгэдүүлһэн демократиин ба социализмын хүсэн түгэс лагерь эбдэршэгүй хани барисаагаар ба ахадүүгэй ёһоор харилсан ажаллалгаар холбогдонхой юм.

— Советскэ Союзай ба арадай демократиин оронуудай ажалшад! Эб найрамдалай бата түшэг тулгуури болоһон социализмын ба демократиин лагериин хүсэ шадалые эсэшэ сусашагүйгөөр бэхижүүлэгты, манай оронуудай арадуудай хоорондын ахадүүгэй хани барисае, харилсан ажаллалтые хүгжөөн бэхижүүлэгты!

Зохёон байгуулхы ажал, арадуудай хоорондын эб найрамдал хадаа демократиин ба социализмын лагериин оронуудай хэлбэришэгүй принципүүд мүн. Эб найрамдалда дуратай гадаадын политикые зайлашагүй баримталан, эдэ оронууд уласхоорондын түгшэрилые саашадань һуларуулгада, бата бэхи ба үни удаан оршохо эб найрамдал тогтоолгодо зорюулагдаһан шэнэ алхамуудые ходо доол хэжэ байдаг.

Ахадүүгэй хани барисаагаар ба Эхэ оронойнгоо аша туһада хамтынгаа ажалаар нэгэдүүлэгдэһэн манай ороной арадууд Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые бэхижүүлнэ, урагшаа, коммунизмын илалта тээшэ этигэлтэйгээр дабшажа ябана.

— Манай ороной арадуудай хани барисаанай ба алдар солын бата хэрэм, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай бата түшэг тулгуури — Советскэ Социалистическэ Республиканууудай агуухэ Союз мандаха болтогой!

(«Правдын» ноябриин 2-ой түрүү бэшэг).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Колхозно шэнэ электростанцинууд

ТОМСК, ноябриин 1. (ТАСС). Политехническэ институдай хүдэлмэрилэгшэдэй зохёоһон проектээр ба тэдэнэй туһаламжатайгаар баригдаһан Парбигска колхоз хоорондын ГЭС ашаглалгада үгтэбэ. Энэ станци 250 киловатт хүсэтэй юм.

Область дотор колхозуудай электростанцинууд жэл ерэхэ тудам олон болоно. Областиин эгээн хойто захын, 60-дахи параллелиин саада тээ байдаг Александровска район үргэлжэ дээрээ электрификацилагдаа. Колхознигуудай ажабайдалда, мүн колхозно үйлэдбэридэ электричество хэрэглэгдэдэг болоо. Мүнөө үедэ 204 электростанци гол түлэб холын колхозуудые электроэнергеэр хангадаг юм. Город шадарай хүдөө ажахын артельнүүд городской электростанцинуудһаа ток абадаг байна.

Культурын шэнэ байшан

БАКУ, ноябриин 1. (ТАСС). Вано Струагай нэрэмжэтэ нефть шанаржуулдаг заводто Культурын шэнэ байшан баярай оршон байдалда нээгдээ. Энэ байшан соо национальна уран угалзануудаар гоёогдоһон 350 хүнэй һууха һууритай харалгын зал түхеэрэгдэнхэй. Мүн фойе, хоёр библиотекэ, уншалгын зал, кружогуудай хүдэлмэрилхэ комнато мүн лэ бии.

Шэнэ байранууд

ДНЕПРОДЗЕРЖИНСК, ноябриин 1. (ТАСС). Городой урда захада хабар хооһон тала байһан юм. Мүнөө тэндэ байрын гэрнүүдэй квартал бии болоо. Тэрээндэ хүрэтэр асфальтаар хушагдаһан шэнэ дардам харгы заһагдаа. Эндэ хүн зон олоор хүлгэжэ байдаг болоо. Мебель болон гэр дотор хэрэглэгдэдэг бусад зүйлнүүдые шэрэһэн ашаанай машинанууд удаа дараа ерэжэл байдаг. Барилгашадай 260 бүлэ шэнэ байрада орохо ордернуудые абаһан байха юм.

Мүн барилгашадһаа гадна бусадшье хүдэлмэрилэгшэд шэнэ байрануудтай болоо. Дзержинскын нэрэмжэтэ металлургическа заводой шэнэ прокатна цехын ахалагша гагнуурша Антонов, гаражай нормировщик Романова, электрозаһабарилгын цехын монтёр Козуб болон бусад олон металлургнууд Ленинградска үйлсэдэ баригдаһан шэнэ гэртэ квартиранууды абаһан байна. Олон дабхар гоё һайхан гэрнүүдтэ һайндэрэй урдуур коксохимигүүд ба цемент үйлэдбэрилэгшэд ороһон байна.

Хүдөө ажахын республиканска выставкэ дээрэ

1955 оной ноябриин 2

Энэ үглөөгүүр Улан-Удэ мяхаконсервын комбинат хоёрой хоорондо ябадаг автобусууд олошоронхой, зүүлжэ баруулжаа гүйлдэжэл, гүйлдэжэл байна. Колхозой түрүүлэгшэнэрые бэлэдхэхэ һургуулиин тушаа хойно хоёр автобус зүүн баруун тээһээ зэргэ ерэн зогсожо, хүнүүд олоороо бууба. Хүнүүд хүхюутэй соогтойнууд, хөөрэлдэһөөр, энеэлдэһээр үргэн ехэ үүдээр хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ ороно.

Хашаада оромсоор баруун таладань хүдөө ажахын элдэб маркын хүсэтэ трактор машинанууд, элдэб комбайнууд жэрылдэсэ табяатай. Тэдэнэй хажуугаар хүн зон олон, тойрожо байгаад харана. Зарим хүнүүд республикын колхозууд, совхозууд болон бусад ажахынуудһаа асарагдаһан хүдөө ажахын үйлэдбэриин элдэб экспонадуудые харахаяа эндэ байһан хоёр дабхар байшанда ороно, ариманиинь адуу мал, гахай тахяа болон ангуудые харахаяа зүүлжээшье ошоно.

«Хони үсхэбэрилгэ» гэһэн павильондо ороходо, зохид һайнаар түхеэрэгдэһэн байра соо нарин, нарибтар нооһотой хэдэн үүлтэрэй хонид, хусанууд, хурьга түлгэнүүд үбһэ эдижэ байба. Эндэ племенной хонидой Боргойн совхозһоо асарагдаһан 75 килограмм татадаг, 10,7 килограмм нарин нооһо үгэдэг грозненско үүлтэрэй нэгэ хуса бии. Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозһоо асарагдаһан алтайска үүлтэрэй нэгэ түлгые хүнүүд бүришье ехээр һонирхожо харана. Тэрэ түлгые энэ жэлдэ түрүүшынхээ хайшалхада 5,6 килограмм нооһо үгөө.

Байрын урда хажууда Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозһоо асарагдаһан 6 хурьган гурба-гурбаараа хоёр ондоо таһалга соо байлгагдана. Эдэ хурьгадай гурбаниинь—үбэл, нүгөө гурбаниинь—хабар гараһан байгаа. Теэд тэдэнэй илгаань тон ехэ. Үбэлэйнь гурбан хурьгад хүсэд хонин болошоһон, үрдилдэжэ байгаад үбһэ, овёс хомхойгоор эдижэ байна. Хабар гараһан нүгөө гурбан хурьгадынь бэеэр зааханууд, үрбэгэрхэн хүхэльбэ нооһотой, табижа үгэһэн үбһые луратай дурагүйгөөр шэмхэлжэ байба.

—Урдань бидэнэр хонидоо хабар орой болоһон хойно хурьгалуулжа байхадаа тон үсөөн хурьга абадаг, абаһанаашье хүсэд түлжүүлжэ шададаггүй байдаг һэмди,—гэжэ колхозой отарые даагша Павел Петрович Соколов сугларагшадта хөөрэнэ.—Жэшээлхэдэ, 1954 оной эхеэр отарые минии даажа абахада тэрэ отарынхид урда жэлынь 100 эхэ хонин бүриһөө...—хэлэхэнншье эшхэбтэр—17 хурьга түлжүүлһэн байгаа. Хүнэй үнэншэшэгүй энэ ушар хайшан гээд болоһон байгааб гэхэдэ, үбэл орой болоһон хойно, хүсэ шадалаа ехээр гээгээд байһан хонид ороондо оруулагдаад, олонхинь һубайрһан, хабар гараһан олон хурьгад элдэб шалтагаанаар үхэһэн байгаа. Гайхашаа баража ядахадаа бидэнэр мэргэжэлтэдэй зүбшөөлөөр хонидоо зун ороондо оруулаад, үбэл хурьгалуулдаг болохо гэжэ шиидэһэн байнабди. Тиин энэ жэлдэ манай отарынхид 100 эхэ хонин бүриһөө 99 шахуу хурьга абажа, бултыень түлжүүлээбди. Хони хурьгадай харууһалгые, эдеэлүүлгые һайжаруулаад байхадаа, зарим хонидоо хабар оройшье хурьгалуулаа һаа, иимэ олон хурьга абаабди.

—Павел Петрович, эдэ үбэлэйтнай хурьгад хэды килограмм шэгнүүртэйб?—гээд эндэ байһан хүнүүдэй нэгэн асууна.

—Үбэлэймнай хурьгад мүнөө дунда зэргээр тус бүридөө 36 килограмм, харин хабар, май һарада гараашадынь — арайхан гэжэ 22 килограмм болоно. Иимэ ехэ илгаатай. Эдэ үбэлэймнай хурьгад үбэлжэлгые ядаралгүй дабахань лабтай. Харин эдэ хабарайхиднай...—гэжэ Павел Петрович толгойгоо һэжэрээд, нэгэ удаа дуугай байһанай һүүлдэ:—теэд ондо оруулхабди даа,—гэжэ нэмээнэ.

Тиигэжэ республикын олохон колхозуудһаа ерэһэн малшад нүхэр Соколовтой удаахан саг соо хөөрэлдэжэ, хонидые үбэл хурьгалуулдаг дүй дүршэлтэйнь танилсаһан байна. Энэ аргын арсашагүй үлүү һайн байһаниие өөрынгөө хүдэлмэри дээрэһээ ойлгоод, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 1956 ондо бүхы хонидоо үбэл, хабар эртэ хурьгалуулхаар үнгэрэгшэ зун, намартаа хонидоо искусственна аргаар ороондо оруулаа.

Энэ павильонтой зэргэлээд урда тээнь байһан байрада ороходо элдэб үүлтэрэй гахайнууд байна. Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозһоо 25 пүүд шахуу амидын шэгнүүртэй «Васька» гэжэ нэгэ заһамал гахай асарагдаа. Тэрэ гахайе выставкэдэ орогшод ехэл һонирхожо харана. Нээрээшье, тэрэ гахайн томо гээшэнь гайхалтай, хашарагай тухай томо сагаан юумэн уухилжа хэбтэбэ. Мүн энэ колхозһоо «Машка» гэжэ нэрэтэй нэгэ эхэ гахай асарагдаа. Тэрэ гахай мүн лэ томо, 19 пүүд татана.

Тарбагатайн аймагай «Победа» колхозой суута гахайшан, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат Прасковья Ивановна Григорьева томо сагаан үүлтэрэй нэгэ гахайн хажууда байгаад, олон хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ байна.

—Энээхэн гахай,—гэжэ тэрэ хүнүүдтэ хэлэнэ,—1953 ондо гараһан юм. Теэд хэды залуушье һаа, энэ жэлдэ хоёр дахин түрүүлхэдэмнай 15—15 поршоонхо гаргаа. Тиигэжэ энэ гахайһаа 30 поршоонхо абаад, бултыень түлжүүлээб.

—Хэды ехэ мяхан гээшэб!—гээд эндэ байһан нэгэ хүн гайхана.

—Мяхан дээрэ гаргаха болоо һаа гү?—гээд Прасковья Ивановна тэрэ хүндэ хандаба.—Бодоод үзэел даа, хэрбээ 30 поршоонхые томо болгоод, бултыень шахажа, адагынь центнер шэгнүүртэй болгоо һаа, 3 мянган килограмм гахайн тарган мяхан абтаха болоно бшуу. Тиигэхэшье байхаб. Энэ жэлдэ манай фермынхид 100 гаран гахай шахажа, тус бүриинь центнер гаран шэгнүүртэй болгохо зорилготойбди. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 50 гаран гахай шахажа, тус бүриинь центнер үлүүтэй болоторынь таргалуулаа һэмди. Тэдэнэрнай бултадаа гүрэндэ тушаагдаа. Мүн нүгөө фермэдэмнай гахайнууд шахагдажа байдаг. Энэ жэлдэ колхознай хамта 200 гахай шахажа гүрэндэ тушааха түсэбтэй.

Энэ павильонһоо гараад, урагшаа ошоходо гүйгөөшэ, хатарша, жороо, мүн хүндэ ашаа зөөдэг элдэб үүлтэрэй адуу моридые хүнүүд тойроһонхой хаража байна. Бэеынь тойруулжа уяһан улаан бүд дээрэ «БМАССР-эй рекордист» гэжэ бэшээтэй хатарша сагаан азаргые хүнүүд бүришье ехээр һонирхожо харана. Энэ азарга, нээрээшье, хурдан хүлэгэй шэнжэтэй: шэнгэхэн сагаан һүүл, дэлһээ һалхинда хиидхүүлэн, ханхинаса инсагаажа байгаад дэбхэрнэ, байра дээрээ тогтожо ядан ниишэ тиишээ дүүлинэ. Энэ азарга Бурят-Монголой Гүрэнэй конюшниһаа асарагдаа юм. Мүн лэ тэндэһээ асарагдаһан хүндэ ашаа зөөдэг томо гэгшын нэгэ хүрин азарга бии. Тэрэ азарга 4 тонно шахуу ашаа даадаг байна.

«Эбэртэ бодо малай» павильондо ороходо һү ехэтэй үнеэд, мантан томо буханууд бии. Малажалай талаар Бурят-Монголой туршалгын станциһаа асарагдаһан «Сенатор» гэжэ нэрэтэй хүрин алаг нэгэ буха байна. Симментальска үүлтэрэй буха бурят-монгол үүлтэрэй үнеэн хоёрһоо гараһан тэрэ буха 56 пүүд шэгнүүртэй юм. Эндэ мүн 4—5 мянган литр һү үгэдэг үнеэд бии.

Сугларагшадай нэгэн энэ байһан хара эреэн үнеэ заажа: Энэ үнеэнэй суүдхэ соо гараһан һү зооветинститудай һуралсалай-туршалгын ажахын стендэ харааб,—гэжэ хэлэнэ.

Хэдэн хүнүүд энэ үнеэнһээ суүдхэ соо һаагдаһан һү харахаяа стендүүдэй павильондо ошобод. Тэндэ ороходо зооветинститудай һуралсалай-туршалгын ажахын стендэ 3 литр ородог — 7, литр ородог—9, хахад литр ородог—9 шэл соо тэрэ үнеэнэй суүдхэ соо үгэһэн һүн хээтэй байна.

Энэ үдэр республикын столицын ба хүдөөгэй колхоз, совхозуудһаа ерэһэн хэдэн мянган хүнүүд хүдөө ажахын республиканска выставкэ хараба.

Д. Цыренжапов.

1955 оной хүдөө ажахын республиканска выставкэ хоёрдохи үдэрөө хүдэлмэрилнэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкэ харагшад совхозуудай павильонтой танилсажа байна.

А. Мантаевай фото.

Хүдөө ажахын республиканска выставкэ

ТҮРҮҮ ХОНИШОД ЮУ ХӨӨРЭНЭБ?

Үбгэн болоошье haa, үшөөл хүдэлмэрилхэб

Колхозойнгоо анха түрүүн тогтоходо хонишон болоо hэм. Тэрэ сагhаа хойшо 25 жэл үнгэрөө. Энэ үе соогоо нютагай үүлтэрэй хонишье, ямаашье үсхэжэ үзэлсэнэн байнаб. Тиин 1940 ондо «Советскэ меринос» үүлтэрэй 2 хуса колхозойнгоо асархада ехэл hонирхоhон байгааб. Теэд тэрэ үедэ меринос хони үсхэхэ гэжэ hанадагшьегүй, тэрэнэй hайнине мэдэхэшьегүй байгаа hэм. Тиин удаадахи жэлнүүдтэнь иимэ хусануud олоор абтажа, хонии hүрэгтэмнай холимог үүлтэрэй түл абтадаг болоо hэн.

«Урдын юумэн ула боложо, мүнөөнэй юумэн зула болоо» — гэhэн сэсэн үгэ бии юм. Энэ тон лэ зүб. Мүнөө манай колхозой хонии hүрэгтэ нютагай үүлтэрэй хонид үгы шахуу болонхой. Гүүртэ бүхэндэмнай меринос, метис хонид үсхэбэрилэгдэнэ. Иимэ хонидhоо ноohoншье ехээр хайшалагдадаг, колхоздомнай олзо доходшье ехээр ородог болоо. Анхан сагта гайхал болоhон меринос хониноойнгоо аша туhыень амсажал байна гээшэбди. Минии даажа байhан түлгэ бүхэнhөө дунда зэргээр 2 килограмм ноohон хайшалагдаба.

Өөрынгөө хүдэлмэри тухай хэдэн үгэ хэлэхэмни. hүүлэй хоёр — гурбан жэлдэ түлгэ хонидые харууhалнаб. Анхаралтай hайнаар, бэлшээриин hайнине оложо, зунай халуунда hэрюун ба үбэлэй хүйтэндэ намдуу, дулаан газар бэдэржэ адуулхадамни хонид ямаршье сагта турадаггүй.

Үбэлэй түлэг хүйтэнэй үедэ үглөөгүүр хонидоо багашаг үбhөөр халуулаад, садатарынь уhалаад, бэлшээридэ гаргагшаб. Үдэшэлэн бэлшээриhээ бусахадань хонидоо мүн лэ дуран соонь уhалнаб.

Мүнөө үбэлэй хүйтэн ойртобо. Ажахын жэл дүүрээ. Минии даажа байhан 604 түлгэнүүд зуhаг хонид болобо. Тиимэhээ эрэ эмээрнь, ноohоноойнь классаар илгажа, эхэ хонидой ба эрьенүүдэй отарануудта тушаахамни.

Өөрөө үбгэн наhатай болооб. Тиигэбэшье, үшөөл энэ жэлэй түлгэнүүдые тушаан абажа, ондо оруулхые хүсэнэб.

Г. Гендунов, Кударын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон.

Хонидые үбэл зунгүй бэлшээгээд, hайн ноohо, мяха абажа болохо

Хэрбээ нёдондо хонин бүриhөө дунда жэшээгээр 2,6 килограмм ноohо хайшалhан байбал, мүнөө жэл 3,5 килограмм нарин ба нарибтар ноohо хайшалжа, партиин ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолой үндэhөөр манда үгтэhэн түсэбые 109 процент дүүргээбди. Хамта дээрээ тушааhан 26,6 центнер ноohоноймнай ехэнхинь эрхим hайн шанартай, 1-дэхи классай гэжэ тоологдоо.

Би аба эжы хоёртоёо гурбуулан 800 гаран эрье хонидые харууhалнабди. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ хониднай бүхыдөө 100 центнер үбhэ эдижэ үбэлжөө. Яахадааб гэхэдэ, бидэнэр малые бэлшээн таргалуулха аргые үргэнөөр хэрэглэнэбди.

Зунай, намарай сагта манай хонид угаа ехээр таргалдаг. Жэшээлбэл, энэ намар 170 толгой хони гүрэндэ тушаахадамнай жиирэй эрьенүүд 60—65 килограмм татаа hэн. Тиихэдэ тэдэ хониднай дундаhаа дээшэ гү, али тарган хүсэтэй гэжэ тоологдоо. Хонидоо бэлшээн таргалуулха түсэбөө үлүүлэн дүүргэhэнэй түлөө би 8 түлгэ абааб.

Гансахан бэлшээрээр хайшан гээд хонидые иимэ ехээр таргалуулнабибди гэхэдэ, зүбөөр бэлшээхэ, харууhалха гээшэ эндэ шиидхэхы удхашанартай. Гол түлэб зунай, намарай сагта хониднай хүшэеэ абадаг. Зундаа хонидые ехэ эртэ гаргажа бэлшээгээд, үдэрэй халуунда хургуулхада дээрэ юм. Тиигээд үдэhөө хойшо бэлшээридэнь гаргажа, үдэшэ орой болотор адуулха ёhотой. Уhан гээшэ хониной хахад тэжээл юм гэжэ манайхин тоолодог. Бэлшээриин газарай хэды элбэг, ужамшье hаань, манайхин бэлшээриие хододоо hэлгүүлэн, хонидоо бэлшээдэг байнабди. Ушар юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр бэлшээриимнай газар олон янзын ногоотой юм. Ондо ондоо янзын үбhые хонид дуратайгаар, ехээр эдидэг байна. Хоёрдохёор, газараа hэлгүүлжэ байгаад хонёо бэлшээхэдэмнай ногоо, хаглан хододоо hэргэлэн, hайн байдаг.

Зунай, намарай сагта бэлшээридэ ехэ hайнаар таргалhан эрьенүүдые үбэлдөө зүбөөр бэлшээгээд, харууhалаад байхада турадаггүй, гүйсэд тарган хэбээрээ үбэлжэдэг. Тиин үбhэ тэжээл багаар гаргашалжа, гансахан бэлшээрээр хонидые үсхэбэрилээд, яhала hайн ноohо, тарган мяха абажа болохо юм.

М. Тогочеева, Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой **хонишон.**

☆☆☆

Хонидойнгоо үүлтэр hайжаруулжа, ноohо ехээр абадаг болохобди

Манай колхоз хони үсхэбэрилхэ талаар Мухаршэбэрэй аймаг соо томо ба түрүү колхозуудай нэгэн болонхой. Иимэ байханшье зүб гээшэ аабза. Яахадааб гэхэдэ, сабшалангай ба бэлшээриин газар уужамтайбди, тэдэмнай шэмэтэ ногоогоор, хужар марсаар, уhа булагааршье баян юм.

Бидэнэр племенной хонидой отарада хүдэлмэрилдэгбди. 300 эхэ хонидтой хамтадань тоолохо болоо haa, 538 толгой хониной харууhалгада 4 хүн ажалланабди. Урдань хонии үсхэбэрилгэдэ тиимэшье ехэ анхарал хандуулагдадаггүй байhан юм ааб даа. Тиин hүүлэй хоёр жэлhээ гэхэ гү, али манай партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гараhанhаа хойшо ажахымнай энэ hалбари нилээд hайнаар хүгжөөгдэжэ байна. Хонидой түл олоор абтадаг, ноohон ехээр хайшалагдадаг болобо. Жэшээлхэдэ, 1954 ондо 100 эхэ хонин бүхэнhөө (манай отарада 215 эхэ хонин бии байгаа) 126 хурьга абажа, бүтэн бүринөөр түлжүүлээ hэмди. Мүн тэрэ жэл хонидоймнай дунда шэрүүбтэршье ноohотой хонид бии hэн. Гэбэшье, дунда зэргээр хонии бүхэнhөө 5,3 килограмм ноohо хайшалhан байгаабди. Зарим томо хонид 7,7 килограмм ноohо үгэhэн байна.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ оролдолго хэшээлээ мүн лэ гаргажа, түл абалгаар, ноohо хайшалалгаар урда жэлэйхиhээ дутуугүй амжалта түйлаhан байнабди. Тиигэжэ хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ мүнөө хабаадалсаха эрхэтэй болоо гээшэ hэмди.

Амжалта өөрөө ерэдэггүй байhаниинь мэдээжэ. Хүнүүд үсэд шанга ажалаараа тэрэниие түйладаг байна. Энэншье тон зүб. Өөрынгөө отарын ажал дээрэhээ энээниие ойлгообди. Тиимэhээ өөhэдынгөө хүдэлмэри тухай үсөөхэн тэды үгөөр хэлэхые хүсэнэбди. Үнгэрэгшэ үбэлдөө хониднай үбhэ тэжээлээр яhала hайнаар хангагданхай байгаа. Зүгөөр, тэрэниие гамтайгаар, бусад тэжээлтэй (солоомо, мэхиинэ гэхэ мэтэтэй) холижо малдаа эдюулээбди. Тиихэдээ бүхы хонидтоо хамта дээрэнь бэшэ, харин эрэ эмыень, тарган туранхайень хараадаа абалсан, тэдэнээ илгажа эдеэлүүлбэбди. Туранхай аал, хурьгалха хонидто, түлгэнүүдтэ hайхан үбhэ, зелёнко, гурилай hагшадha буйлуулан, hайн тэжээл ехээр үгэгшэбди. Үнгэрэгшэ жэл нилээд олон хонидоо эртэ хурьгалуулаа hэмди. Эртэ абтаhан түлнүүдтэ тэрэшэлэн hайхан үбhэ, ехэнхи хубииень кукурузын гурил холижо буйлуулhан концентрат эдюулээбди.

Зарим хонид, илангаяа түрүүшынхеэ хурьгалhан хонид hүгүй байдаг. Тиимэ хонидто овёс, зелёнко, гурилай hагшадha hайнаар буйлуулжа эдюулхэдэмнай hү орожо, хурьгадаа яhала hайнаар салхааха болодог. Мүн түрүүшынхеэ хурьгалhан зарим хонин хурьгаяа гололдог юм. Гологдоhон хурьгадые эхэдэнь заалhaa абхуулнабди. hүгүй ба голоhон хонидой хурьгадые эхэдэнь хүхүүлхэhээ гадна, хахад литр тухай машинадагдаагүй hү үдэр соо эдюулдэгбди.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ хонидоймнай байра уйтаншаг, тэжээл бэлдэхэ тусхай кухнигүй байгаа hэн. Гэбэшье, тэжээлээ миин тогоон соо дэбтээн буйлуулаад, тураhан хонидоо, түлгэнүүдээ, нарай хурьгадаа дутамаггүйгөөр, хаhа сагтань тэжээлээр хангаа hэмди.

«Зундаа ногоон элбэг. Хони харууhалхада хүнгэн боложо, ехэ оролдолго гаргаhанай хэрэггүй юм» гэжэ hанадаг ба хэлэдэгшье хүнүүд ганса манай колхоздо бэшэ, харин газар бүхэндэ олдожо магад байдаг. Иимэ бодомжо тон буруу гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Яахадааб гэхэдэ, зунай үедэ өөhэдынь дураар хонидые орхёо haa, тэдэнэр халуунда хургажа, бүхэли үдэр эдеэлэнэшьегүй, уhаланшьегүй үнжэжэ болохо юм.

Хабар, hалхи шуурганай болохоёо болижо, бэлшээри дээгүүр ургы ногооной hайжаржа байха үедэ манай отара зуhаланда ородог. Хониднай доболиг, хуурай газарта баригдаhан хорой соо байрладаг байна. Гэхэтэй хамта, хонидоо шэбхэ шээhэн дээрэнь хэбтүүлхэгүйн, ноohоноойнь шанар гутаахагүйн тула байра соохи шэбхыень хамуураар гаргажа сэбэрлэнэбди. Мүн адуулга hайнаар эмхидхэхэ тухай түсгаар анхарал хандуулнабди. Тиихэдээ аяма халуун үдэрнүүдтэ hэбшээтэй байдаг хада газараар, hэрюун үдэрнүүдтэ нам, доро газарай бэлшээридэ хонидоо адуулнабди. Харгааhата гэжэ нютагай үргэн дэлгэр бэлшээри участогууд болгогдон таhалагданхай. Тэдэ участогуудта 5—7 хоногоор ээлжэлүүлэн адуулхадамнай, манай отарын хонид ходол тунга ногоон дээрэ бэлшэдэг байна. Бэлшээриимнай газар дээгүүр булагhaa эхитэй горхон урдадаг. Тэрэнэй уhан хододоо тунгалаг, сэбэр байдаг юм. Зунай бэлшээридэ ябаhан хонидые өөhэдынь дураар уhалхада нэгэ талаhаа hэрюусэн сэнгэдэг, нүгөө талаhaa hайхан ногоо эдиhэнэй hүүлээр садатараа уhалхадаа түргэн таргалдаг байна.

Хонидые үбэл ба хабар эртэ хурьгалуулхада hайн байhыень отарынгаа жэшээ дээрэhээ ойлгожо абаабди. Яахадааб гэхэдэ, февральмартда гараhан хурьгаднай оройн хурьгадта орходоо hураггүй томо, үнгэрэгшэ жэлэй түлгэнүүдтэй адли шахуу болонхой. Иимэ хурьгад бэлшээридэ ябахадаашье hүрэгhөө хожомдохогүй, мүн үбэлэй үедэ ехэ тэжээл эдидэг оройн хэнзэ хурьгадай тоо үсөөрхэ байна. Энээниие хараадаа абажа, сентябриин 1-hээ хойшо хонидоо олоорнь ороондо оруулаабди. Тиимэhээ гол түлэб февраль hарада хониднай олоороо хурьгалха юм.

Хонин ажалые хүгжөөхэ, үүлтэрыень hайжаруулха, ашаг үгэлгыень дээшэлүүлхэ тухай манай парти ба правительство айхабтар дэлгэрэнгы программа зохёогоо. Энээниинь дүүргэхэдээ манай ажабайдал улам hайжарха, материальна hайн байдалтай болохо байнабди. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон 6—6 хони абаа hэмди. Түсэбhөө үлүүлэн ноohо хайшалhанайнгаа түлөө хүн бүхэнэй 460 түхэриг шан абаhан байгаабди. Мүн квартал бүхэндэ олоhон ажалта үдэрэйнгөө жэшээгээр мүнгэн аванс абанабди.

Хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ хабаадалсажа, республикынгаа түрүү колхозуудай, фермэнүүдэй ба түрүү хонишодой дүй дүршэлтэй танилсаха золтой байhандаа баясанабди. Түрүү дүй дүршэлтэй танилсаад, эндэhээ бусахадаа тэрэниие өөhэдынгөө ажалда үргэнөөр хэрэглэхын тула оролдохобди. Тиихэдээ хонидойнгоо харууhалга hайжаруулха, hайн шанартай ноohо үшөө ехээр абаха, бүхы хонидоо, абаhан түлнүүдээ тобир тарганаар, бүрин бүтэнөөр ондо оруулха, үбhэ тэжээл буйлуулжа эдюулхэ, гамтайгаар гаргашалха зорилго урдаа табинабди.

Бадари Дымбрылова, Дашима Ракшеева, Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой хонишод.

Выставкэдэ хабаадалсажа, ехэ юумэ ойлгобоб

Манай колхозой хонид урдань бултадаа шахуу нютагай үүлтэрэй шэрүүн ноohотой байhан юм. Харин парти, правительствын хараалжа бэелүүлhэн хэмжээ-ябуулгын ашаар ойрын хэдэн жэлэй турша соо хонидоймнай үүлтэр түргэнөөр hайжаржа байна. Би колхозой малажал дээрэ 15 жэл хүдэлөөб. Ахалагша хонишон боложо, 400 гаран толгой нарибтар ноohотой отара тушаажа абаhаар хоёрдохи жэлээ ажаллажа байнаб.

Минии отарада үнинэй, 10—15 жэл, хүдэлжэ байhан дүй дүршэл hайнтай хонишод Санжама Цынденова, Радна Сакияева гэгшэд ажаллана. Тэдэнэрээр хамта хүдэлжэ, энэ богонихон саг соо бии өөрөөшье яhала дүй дүршэлтэй болооб. Зорилгоо табяад, оролдоод байбал, ямаршье орёо мэргэжэлые хүн хурданаар шудалжа, дүршэл шадабари ехэтэй болохо байна.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 445 хониной толгой бүриhөө дунда жэшээгээр 3 килограмм шахуу ноohо хайшалжа, ноohо абаха түсэбөө 114 процент дүүргээбди. Манай отарын хонидой үүлтэр hүүлэй 1—2 жэлэй турша соо бүришье түргэнөөр hайжаржа байна. Зарим хонидhoo 4,5 килограмм ноohон хайшалагдана. Ноohоноойнь шанар нарин ноohоной хэмдэ хүрэжэ байна.

Хони үрэжүүлгэ ехэ харюусалгатай хэрэг юм. Орооной кампаниие саг соонь, гуримтайгаар үнгэргөөд, түлые наринаар харууhалжа абаад байбал, хонин бүриhөө хурьга абахань барагтай. Манай отара 1955 ондо 100 эхэ хонин бүриhөө 80-яад хурьга абаба. Зүгөөр энэмнай тон бага үрэ дүн гэжэ бидэ өөhэдөөшье мэдэдэг байнабди.

Хүдөө ажахын республиканска выставкэдэ хабаадалсажа, тэндэ ехэхэн юумэ харааб, ойлгооб. Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишод Санжиева, Ракшеева гэгшэдэй 7—8 килограмм ноohо үгэдэг хонидые харааб. Мүн энэ аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишод Чимитов, Доржиева, Эрдынеева гэгшэдэй 100 эхэ хонин бүриhөө хайшан гээд 116 хурьга абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлhэн тухай хараа, хөөрэлдөөб.

Манайдашье иимэ хонид бии боложо байна. Зүгөөр хүдэлмэридэмнай зайсуулагдаадүй дутуу дундануудай олон дээрэhээ үрэ дүмнай үшөө бага байна. Түбхын түрүүндэ, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгые манайхин hайнаар табижа шадаадүй. Тиихэдэ хонидые үбэл хурьгалууха арга гүйсэдөөр нэбтэрүүлээдүйбди.

Д. Цыремпилова, Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой хонишон.

Зэдын, Хоринн ба Хэжэнгын аймагай колхозуудта академик Цицин, профессор Черкасский гэгшэдэй дурадхалаар бүтээгдэhэн заводской түхеэрэлгээр хонид угаагдадаг болоо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: профессор С. С. Черкасский хонишодой республиканска зүблөөндэ хабаадагшадтай хөөрэлдэжэ байна.
С. Доржиевай фото.

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhа[н] научна сесси

Ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойдо зорюулан СССР-эй Наукануудай академиин эмхидхэhэн научна сесси Москвада боложо дүүрэбэ. Энэ сессидэ советскэ түүхэшэд, зүүн зүгэй оронуудые шэнжэлэгшэд, мүн славянуудай түүхэ шудалагшад ба харин гүрэнүүдэй олохон эрдэмтэд хабаадалсаа.

Сесси дээрэ табигдаhан элидхэлнүүдтэ ородой түрүүшын революциин уласхоорондын удхашанар тухай, Азиин ба Европын оронуудта революционно хүдэлөөндэ тэрэнэй яажа нүлөөлhэн тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэгдээ.

«Азиин арадуудай эдэбхиин дээшэлжэ байhан тухай» СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент А. А. Губерэй элидхэл, «Хитадай революционно хүдэлөөндэ ородой түрүүшын революци ямараар нүлөөлөөб» гэhэн хитадай эрдэмтэ профессор Пань Жо-юй гэгшын, «Вьетнам ба ородой революци тухай» — Вьетнамай эрдэмтэ профессор Мин Чан гэгшын ба бусад[...] дэмтэдэй элидхэлнүүд СССР-эй [...] укануудай академиин зүүн [...] оронуудые шэнжэлэлгын инст[...] дай эрдэмтэдэй Соведэй сесси [...] шагнагдаа. Корейн эрдэмтэ ак[...] мик Пак Си Хен сесси дээрэ мү[...] элидхэл хэлээ.

СССР-эй Наукануудай акаде[...] славянуудай түүхэ шудалха ин[...] тудай эрдэмтэдэй Соведэй ойн с[...] дээрэ Польско Арадай Республ[...] Наукануудай академиин түлөөл[...] Ж. Карманова, Чехословацка Р[...] публикын Наукануудай акаде[...] түлөөлэгшэд — түүхэшэд О. К[...] дова, И. Долежел, Болгариин А[...] дай Республикын Наукануудай [...] демиин зүгhөө профессор Д. К[...] гэгшэд хабаадалсаба.

Ородой түрүүшын револю[...] ойдо зорюулагдаhан советскэ б[...] хариин гүрэнүүдэй эрдэмтэдэй э[...] хэлнүүд hонирхолтойгоор хэгдэ[...]

(ТАСС)

Аймагай газетэнүүдэй хуудаhануудhа[...]

ЗАВОД ГЭР ХЭНЭ

Шпала гаргадаг заводой коллектив нэгэ байратай стандартна гэрнүүдые хэжэ захалаа. hүүлэй үедэ 60 гаран иимэ гэр хэгдэжэ, модошодто үгтөө.

Гансахан сентябрь соо заводой коллектив 20 гэр бүтээжэ, даалгабаряа амжалтатайгаар дүүргэhэн байна.

Гэр бариха хүдэлмэри бүхыдөө механизацилагданхай.

«Знамя победы», Прибайкальска аймаг.

ТОhОНОЙ ЗАВОД БАРИГДАБА

Сутай тосхонhоо холо бэшэ, нэгэ заахан голой эрьедэ томохон шэнэ байшан тэбхыжэ харагдана. Энэ хадаа Сутайн тоhоной завод гээшэ.

Заводой байшан типовой проектээр баригданхай. Доторнь лабораториин, hү тушаан абалгын, тоhо бүлэлгын, угаалгын, аппаратна цехүүдэй таhалганууд, мүн үйлэдбэрилhэн продукцияа хадагалха газар түхеэрэгдэнхэй.

Заводой бүхы хүдэлмэри механизацилагдаха юм.

«Вперёд», Мухаршэбэрэй аймаг.

АНГАЙ ФЕРМЭ

Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз халтар хара үнэгэнэй ба туулайн фермэнүүдтэй юм. Эдэ фермэнүүдhээ колхоз ехэхэн олзо доход оруулдаг. hаяхан туулайн фермынхид 20 туулайhaa 225 гүлгэ абаад, хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байна.

Энэ жэлдэ колхоз 200 туулайн байха типовой байра барижа, ашаглалгада оруулаа.

«Курумканский колхозник», Курумкан.

КИНОЛЕКТОРИ

Октябрь hарын нэгэтэ үдэш[...] полевой стан, гүүртэ, фермэнүү[...] мори тэргэдэ hууhан, велосипед[...] унаhан, ябаганшье хүнүүд hуба[...] дан, Карл Марксын нэрэмжэтэ [...] хозой центр тээшэ зорино. Кол[...] нигууд клубайнгаа үргэн залда [...] ларжа, hуурinuудаа эзэлнэ.

Энэ үдэшэ кинолекци бол[...] байба.

Суглараашадта «Знание» обще[...] вын гэшүүн А. С. Асеев «Хү[...] ухаан бодолдохи капитализ[...] үлэгдэлнүүдтэй тэмсэхэ» гэhэн л[...] ци ехэ hайнаар уншаа. Лекц[...] удаа колхозигуудта «Т.С. Маль[...] гэhэн научно-популярна кинокар[...] на харуулагдаа.

Республикын Культурын ми[...] стерствын, мүн политическэ ба [...] учна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсою[...] общесвын Бурят-Монголой отде[...] ниин эмхидхэhэн энэ кинолектори[...] колхозигууд ехэ hайшаалтайга[...] угтаа.

Тус кинолектори аймагай оло[...] колхозуудта иимэ лекци эмхидхэ[...] байна.

«Сталинец», Яруунын аймаг.

МАШИНАНУУДАА ЗАhАБАРИЛЖА ЗАХАЛАА

Кыренэй МТС трактор ба хү[...] ажахын машинануудые заhабар[...] гын хоёр бригада эмхидхэбэ. Т[...] бригаданууды механигууд ну[...] Баторов, Бандеев гэгшэд даана.

Мүнөө МТМ-дэ 10 трактор за[...] барилагдахаар оруулагдаад ба[...] Тракторна 8 сеялкэ, 50 борной [...] hабарилагдажа гаргагдаа.

«Красное знамя», Түнхэн[...]

Ажахын жэлэй зарим дүнгүүдhээ

Малай ашаг шэмэ дээшэлээ

Баргажанай аймагай колхозууд ажахын жэлэй дүнгүүдые гаргаба. Аймагай колхозуудаар hү hаалгын түсэб 101,4 процент дүүргэгдээ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ түсэбэй ёhоор 41,8 центнер hү hаахаар хараалагдаhан haa, 42 центнер hаагдаhан байна. Иигэжэ аймагай колхозуудта hү hаалга 1954 онойхидо орходоо 164 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Имагтал hаамхай үнеэдые hайнаар харууhалха ба эдеэлүүлхэдэ, тэдэниие хайдагаар hаахада hүн ехээр hаагдадаг болоо гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, урдань гээгдэжэ ябаhан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үнеэн бүриhөө hү hааха түсэбөө 110 процент дүүргэжэ, аймаг соогоо 5-дахи hуури эзэлбэ. Аймагай олонхи колхозууд үнеэн бүриhөө hү hааха даалгабаряа гүйсэд дүүргэнхэй.

Мүн эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ мяха абаха түсэбшье дүүргэгдэбэ. Мяха абаха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэhэн Сталинай (Баргажанай сельсовет), XVIII партсъездын, Ворошиловай, Сталинай (Уланай сомсовет) нэрэмжэтэ ба «Большевик» колхозууд аймаг соогоо түрүү hуури эзэлбэ.

Ноohо хайшалалга 1954 онойхидо орходоо нилээд дээшэлүүлэгдээ. Гэбэшье, абтаhан ноohон эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 1 центнер 28 килограмм хүртэжэ, түсэб миин 88,9 процент дүүргэгдэhэнгүй байна. Ноohо хайшалалгын түсэбые аймагай бүхы колхозууд дүүргээгүй гээ haa, эндүү болохо байна. Ленинэй, Сталинай (Баргажан), Сталинай (Улан) нэрэмжэтэ колхозуудта хониной үүлтэр hайжаруулгаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэжэ, урда ж[...]лэйхидэ орходоо ноohо хайшал[...]га 150—175 процентээр дээшэлү[...]лэгдэбэ.

Гэхэтэй хамта, малай ашаг шэм[...] бүри ехээр дээшэлүүлхэ арга бол[...]жо Баргажанай аймагай колхозу[...]та бии гэжэ ажахын үнгэрhэн [...]лэй дүнгүүд харуулба. Тиигэбэш[...] малай ашаг шэмэ дээшэлүүл[...] илангаяа hү ехээр hаадаг бол[...] аргатай аад, зарим колхозууд тэ[...]нээ гүйсэд хэрэглэнэгүй. Жэшэ[...]хэдэ, нютагай үүлтэрэй үнеэн бүр[...]hөө Маленковой нэрэмжэтэ колх[...]до 977 литр, XVIII партсъездын [...]рэмжэтэ колхоздо 1032 литр hү[...] hаагдаад байхадань, Уланай сомо[...] Сталинай нэрэмжэтэ колхозой [...]менной үнеэн бүхэнhөө ядаа [...] 1278 литр hүн hаагдаhан байна. М[...] Карл Марксын нэрэмжэтэ колхо[...] племенной үнеэдэй фермэ hү баг[...] hаагаа.

Энэ хоёр колхозой племен[...] үнеэдhээ hүн юундэ багаар hааг[...]наб гэхэдэ, hайн үүлтэрэй үнеэд [...] мэтэ тэжээл эдинэгүй, дээшэлүүл[...]дэhэн нормоор тэжээгдэнэгүй, хар[...] нютагай үүлтэрэй үнеэдтэй ад[...] байдалда байлгагдаа. Тиимэhээ т[...]дэнь үбэлдөө hү ехээр үгэхэhөө ба[...]тагай, арайхан гэжэ ондо ороно.

Иимэhээ ниитын малай ашаг [...]мые адли тэгшээр дээшэлүүлхын т[...]ла мал харууhалгын культурые эр[...] hайжаруулха, бардам хүрэхэ [...] жээл эртээнhээ бэлдэхэ, малаа [...]лаан үбэлжэлгөөр хангаха г[...]шэ аймагай бүхы малшадай, ко[...]хозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ба [...]дөө ажахын мэргэжэлтэдэй хойшо[...]луулашагүй зорилго болоно.

Д. Байкалов.

Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой племенной хонинной фер... хүдэлмэрилэгшэд үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэбэ. Эндэхи хонид бултадаа ...усственна аргаар ороондо оруулагдаа. Үбэл ба хабар эртэ абтаха хурьгадта ...вой байра түхеэрэгдэһэн байна. Мүн үбһэ тэжээлшье һайнаар бэлэдхэгдээ. ...Михайловна Казакова һайн хонишон гэжэ алдаршанхай юм. Тэрэнэй харуу... байһан хусанууд тобир тарганууд.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: энэ фермын хонишон А. Казакова.

Ф. Моренецэй фото.

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Механизаторнуудай эршэтэ ажал

...дын аймагай Үшөөтэйн МТС-эй ...низаторнууд хүдөө ажахын ма... зэмсэгүүдые заһабарилгын ...лмэри эршэмтэйгээр ябуул... Тэдэнэр КПСС-эй ЦК-гэй ...нуудта харюу болгон, со...истическэ мүрысөөндэ орол... сеялкэ заһабарилгые ноябриин ...лотор, тиихэдэ заһабарилгынгаа ...хүдэлмэриие 1956 оной февра... 14 болотор дүүргэхэ уялга ...ба.

...нөө механизаторнууд хэдэн ...тор ба тракторна плугуудые, 20 ...уу тракторна сеялкэ һайн ша...гаар заһабарилжа гарганхай. ...дэрэй вахтада жагсагшадай ...а түмэршэ дархан В. И. Воробьев, токарь И. С. Дементьев гэгшэд жэншэтэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр үдэр бүриингөө даалгабари 140—170 процент дүүргэнэ.

Мүн МТС-эй харьяата Ленинэй, Кировэй, Доржи Банзаровай, Молотовой, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозуудай малшад партиин Уряануудай дүлэтэ үгэнүүдээр зоригжон, үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлтэеэ дары дүүргэхын түлөө шармайн оролдожо байна. Мүнөө эдэ колхозуудай малшад солоомо суглуулжа ба шэрэжэ сүм дүүргэнхэй. Поли дээрэһээ солоомо суглуулха, шэрэхэ хүдэлмэридэнь МТС-эй механизаторнууд туһаламжа үзүүлээ.

Н. Цыбенов.

Партиин Уряада харюу

...ПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ ...өөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Ахын аймпотреб...ай хүдэлмэрилэгшэд оролсоод, ...лай эрхим жэшээ харуулжа бай... Энэ эмхитэй коллектив ...д бараа... эрьесын һарынгаа даалга... бүри октябриин 25-да 102 ...цент дүүргээ. Мяха бэлэдхэхэ ...габаряа аяар 600 процент хүр... Колхозууд ба колхозниигуудһаа ...эй худалдан абаһан 300 гаран ...ой мал мүнөө шахагдажа байна.

Аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд Агуусхэ Октябрьска социалистическэ революциин 38 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудта харюу болгон жэлэй эсэс болотор үшөө 300 толгой мал колхозниигуудһаа худалдан абаха уялга абаа. Мүнөө аймагай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Алсанов, Нехуров ба бусад мал худалдан абахаяа холын колхозуудта гаранхай.

Д. Колмаков.

Түгнын талада

Октябрь. Амаралтын үдэрэй үглөөгүүр колхозой конторын хажууда олон хүн сугларанхай байба. Тэдэнэй дунда үбгэд хүгшэд, залуу хүбүүд басагад бии. Олонхинь лом, хүрзэнүүдые баринхай.

—Түгные хаажа, уһа гаргаха гээшэмнай бэрхэтэйшэг хүдэлмэри байха даа. Энээнэй урда жэлнүүдтэ Улан-Удын «Мелиоводстройн» хүсэтэ машинануудай ядаад бусаһаниие бидэнэр бултадаа мэдэнэбди. Түгные хаажа, «Түгнын уһалууриин системые» ашаглалгада үгэхэбди гэжэрхёод, гүрэнэй хэдэн мянган түхэриг мүнгэ миин хосорооһон хүнүүдые мартаад, колхозой гэшүүд Түгные хааха гэжэ ядаг юм,—гэжэ һахал сагаан үбгэжөөл һанаа алдангяар дуугарна.

—Үбгэжөөл һанаагаа бү зобогты. МТС-эй канава малтадаг машинаар ехэнхи хүдэлмэринь хэжэ дүүргээбди. Саашадаа малтагдаһан канавын эхиндэ модо шулуу бэлэдхэхэ, хаалта табижа тэрэнээ бүхэлхэ түсэбтэйбди. Тиигэбэлнай Түгнын уһан шэнэ һабаар урдадаг болохо,—гэжэ колхозой агроном Дашабал Дамбаев үбгэжөөлдэ яб байса, ойлгосотойгоор хөөрэжэ үгэнэ.

«ЗИС-5» маркын 2 машинын кузов дээрэ нилээдгүй олоороо сугларжа һууһан хүнүүд «Даржаагай буусаһаа дээшэлээд хуурай жэлнүүдтэ ядан болотороо хаташаһан сабшалангай газарые энэ жэлэй ута намарай дулаанда нэбтэртэрынь уһалаа һаа, ехэл һайн байгаа»—гэжэ өөһэд хоорондоо хөөрэлдэнэ.

—Нүхэд, «горхо үзэнгүй гуталаа бү тайла» гэдэгтэл яагаа һанаа зобонгёор хөөрэлдэнэ гээшэбта. Зориһоноо хүсэхэ гэжэ бурят зон хөөрэлдэдэг. Тэд, Даржаагайхиһаа дээшэлээд 150 гаран гектар сэбэр сабшалангай газар, тэрээнһээ баруулжаа, зүүлжээ малай бэлшээриин хүхэ бурма болотороо хаташаһан хэдэн гектар газар байна гээшэб? Эдэ бүгэдые ерэхэ хабарай түрүүшын наранай игаахалаар үрэжэлтэ тала дайда болгохын түлөө зорижо ябана гээшэбди. Һанаһан бодоһоноо бэелүүлхэ гэжэ хүсэхэ ёһотойбди,—гээд колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Замбалов бултанда хандажа хэлэнэ.

Мүнгэлжэ хэһэн борхигорхон гааһа амандаа зууһан үбгэжөөл Дашабал Будаев: «Хаалта гээшые хаахадаа шадаха хэрэгтэй. Намарай уһаар газар уһалхада ехэл һайн гээшэ. Теэд, канаваяа татахадаа нэгэ бага урдадуулаа байна. Гэбэшье, энэ канаваар уһан урдахал байха»—гэжэ хажуудаа һууһан ута һахалтай үбгэн Петр Лаптевай мүр хас байса альгадаад, хургаараа үргэн канава тээшэ заана.

—Нэгэ бага энэ хүдэлмэри оройтуулаа гээшэ бэзэбди,—гээд колхозой луговодоор жэл бүри хүдэлмэрилдэг Петр Иванович Лаптев дарууханаар харюусаа һэн.

Тэдэнэр иигэһээр ябатараа, шэнэ канавын эхиндэ дүтэлжэ, хүдэлмэриингөө газарта хүрэжэ ерэбэд.

Колхозой тариаанажалай гурбан бригадаһаа ерэһэн 70 гаран хүн удаанибегүй ехэ хүдэлмэриин эхи табижа захалба. Һүхэ, хүрзэ, лом бариһан хүнүүд хаалтын дэргэдэ халуун ажалаа эхилнэ.

Канавынгаа эхиие 3 метр үргэнтэй, 120 сантиметр гүнзэгытэй болгохо ёһотойбди,—гэжэ колхозой парторг З. Замбалов табан метрын рулеткээр хэмжээд, хоёр—хоёр хүндэ хубаарилан хүдэлмэриин талмай таһалжа үгэнэ.

Хүдэлмэрилхэеэ ерэһэн бүхы хүн тус тустаа хэмнэгдэһэн газартаа орожо, хара хүрин шорой хаяжа, хаалтынгаа һубаг сэбэрлэжэ орободо.

—Бухгалтернуудаай яагаа түргэн тамхилжа оробо гээшэб? —гээд колхозой залуухан хоёр бухгалтер хүбүүдтэ хандажа, тэндэ хүдэлмэрилжэ байһан нэгэ басаган «хүнүүд бултадаа дуулаг» гэһэндэл шангаар дуугараадхина.

—Цыренсу, бү һанаарха. Мүрысөөнье үзэхэдэ болоно. Таа хоёрһоо дутахагүй, харин сагаараа түрүүлхэ байхабди,—гэжэ тэрэ хоёр харюусаад, «үнэхөөрөөшье бултанһаа түрүүлэн тамхилхаяа һуушаба байнабди» гэжэ нэгэниинь аман соогоо гүбэд гэжэ хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүдые хараад удаанибегүй ажалаа эхилнэ.

Тэрэ баруун захааршье бэе бэеэ «шүбгэдэлсэхэ» абяан элеэр соностоно. Тэрэ захын хүнүүдэй нэгэн «Самбу Цыбикжанович, гартнай карманһаа гараха болоо гү? Намарай энэ үдэр нойто, хүйтэн газар дээрэ һуужа хүйтэ бү абагты» — гэжэ ёгтолон хэлээд абана.

Энэ мэтын үгэнүүдые хэлсэһээр удаанибегүй ехэ хүдэлмэриин заха харагдаба. Тиихэдэ уһанай тэг дунда хаалта барижа байгшад мүн лэ наадатай эсэдэтэйгээр ажалаа ябуулна. Тэдэнэй зугаа наадаша нэгэниинь уран хурса үгэнүүдээр тойруулан, дан ехээр сэсэрхэхэ дуратайшуулда хэлээдшье абахаяа һанана.

Юрэнхыдөө «бү дааараша», «ойлгод гээрэй» гэхэ мэтын орёо бэрхээр далдалһан удхатай үгэнүүд али олон дуулдана.

Хаалтын дэргэдэ байһан колхозой правлениин түрүүлэгшэ Г. Б. Сибиданов:—хаалтынгаа хоёр захаар шулуу, хайр, шорой, солоомо, шабар ехээр адхаха ёһотойбди. Түгнын уһа барижа ядаха гэжэ юу байхаб? Энээнһээ байха ехэ гол мүрэнүүд дээрэ электростанци барина, ехэ ехэ хүүргэнүүдые бодхооно,—гэжэ хөөрэжэ хүнүүдээ урмашуулна.

Хаалта табигданхай. Уһан нэмэжэл, нэмэжэл байна. Хэдэн зуун жэлдэ урдажа байһан Түгнэ голой һаба һуулгынь уһан гүйхэн болоһоор, уһанай урдадаг һабын оёорой ехэнхи хубинь соохорложо, харлажа захалба.

—Хаалтамнай яагшааб? — гэһэн һанаата үгэнүүд Түгнэ голой эрьедэ һүниин харанхы болоһон хойношье дуулдажа байба.

Удабашьегүй «хаалтын һаба дүүрэжэ захалхань» гэһэн абяан соностожо, «канаваар уһан урдаал» гэлдээн боложо, хүнүүд бултадаа Түгные хаажа шадаһандаа баясан байгаа һэн.

Иигэжэ Мухаршэбэрэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Түгнэ голые хаажа, хэдэн зуугаад гектар сабшалан болон бэлшээриингээ газар уһалха аргатай болоһон байна.

Хэдэн жэлһээ хойшо хэлсэгдэбэшье, бэелүүлэгдээгүй байһан «Түгнын уһалууриин системэ» гэжэ суутай болоһон аман үгэнүүд колхозниигуудай хүсэл зоригоор хүсэндөө одооншье оробо.

«Уһан урдаал» гэһэн үгэнүүдые дуулахадашье ямар зохид бэ?

Б. Дымбрылов, манай корреспондент.

КУРУМКАНАЙ АЙМАГТА

АЖАХЫН ЖЭЛЭЙ ДҮНГҮҮД

1954—55 оной ажахын жэлэй дүнгүүд гаргагдажа, һү һаалгаар Сталинай нэрэмжэтэ колхоз аймаг дотороо түрүү һуури эзэлбэ. Энэ колхоз фуражна үнеэн бүриһөө 939 литр һү һаажа, жэлэйнгээ даалгабари 123 процент дүүргээ. Тиин нёдондо жэлэйхидэ орходоо үнеэн бүриһөө 149 литр һүн үлүү ехээр һаагдаһан байна. Хоёрдохи һуури Молотовой нэрэмжэтэ колхоз, гурбадахи һуури Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд эзэлээ.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозой племенной фермын һаальшад планаа ехэ амжалтануудые туйлаа. Жэшээлхэдэ, Дулма Цыреминилова 1906, Сымбыл Ербанова—1862 литр һү үнеэн бүриһөө һааһан байна. Тиин эдэнэр ажахын шэнэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2700 литр һү һааха гэһэн социалистическэ уялгануудые абаба.

«МАЛШАДАЙ ҮДЭР»

Һаяхан Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо «Малшадай үдэр» үнгэргэгдэбэ. Эндэ КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Радиев «1954—55 оной ажахын жэлэй дүнгүүд ба саашанхи зорилгонууд» гэһэн элидхэл хээ.

Элидхэлэй удаа мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн һүнэй-товарна фермэдэ (даагшань нүхэр Цыбиков) колхозой правлениин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Мүн түрүү һаалишадта ажалай нэмэлтэ түлбэри, ехэ хэмжээнэй һүн хубаагдаа.

Эндэ сугларһан малшад кино хараһан ба элдэб наада зугаа эмхидхэһэн байна.

ШЭНЭ МАГАЗИНУУД

Аймпотребсоюз энэ жэлдэ хоёр магазин шэнээр нээгээ. Тэрэнэй нэгэниинь дежурна магазин болоно. Мүн эдеэ хоолой зүйл хадагалха склад, закусочнын орохо гэр шэнээр баригдажа, ашаглалгада тушаагдаа.

УЧАСТКОВО БОЛЬНИЦА

Һаяхан Барханда 10 оротой участково больница хүдэлмэрилжэ захалаа. Энэ больницын байшан дотор ехэ һайн түхеэрэлгэтэй. Мүн Мурэгэндэ фельдшерскэ пункт нээгдэбэ. Энэ пункт Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малшадые эмнэлгын талаар хангаха юм.

Е. Цыренова.

Түрүү завод

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай консервнэ заводой коллектив Октябрьска социалистическэ революциин 38 жэлэй ойн һайндэрые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтажа байна. Энэ эмхитэй коллектив ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй, техникэеэ гүйсэд ашаглаһанай ашаар һайн амжалта туйлана. Энэ коллективэй гэшүүд һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, октябрь һарынгаа түсэб уридшалан дүүргэжэ, миллион шахуу банка консервэ түсэбһөө гадуур гүрэндөө үгөө.

Н. Святогор.

Сад ургуулагшадые олоор һургаха

Бурят-Монголдо сад ургуулдаг болоһоор һаянай юм. Тиигэбэшье сэсэрлиг садуудые ургуулагшад жэл ерэхэ бүри улам олошоржо, республикымнай ажалшадай өөһэдынгөө ургуулһан үрэ-жэмэсээр хэрэглэмжэсэ дүүрэн хангаха сагынь холо бэшэ болоо.

Мүнөө зарим колхозууд ехэхэн газарта сад таридаг болонхой. Жэшээнь, Бичурын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ, Заиграйн аймагай «Улаан Эрхирик» колхозууд нилээд ехэ газар дээрэ сад тарина.

Жэл ерэхэ бүри үрэ-жэмэстэ модод улам олоор таригдана, баян ургаса абадаг боложо байнабди. Сад тарилга колхозой үйлэдбэриин олзотой һалбаринуудай нэгэн боложо байна.

Колхоз, совхоз, посёлогуудые сэсэрлиг һайхан садтай болгохо гэһэн И. В. Мичуринай захяа заабариие бэелүүлэн, республикымнай зарим колхозуудай сад ургуулагшад үрэжэмэстэ культурануудые тарилгаар һайн амжалта туйлаа.

Үсөөхэн колхозуудай сад ургуулагшад олон жэлдэ ажаллажа, шадабари дүршэл ехэтэй болонхой. Зүгөөр олонхинь сад ургуулагшадай һургуули һая дүүргэһэн залуу мэргэжэлтэд юм.

Бурят-Монголой үрэ-жэмэстэ станциин дэргэдэ сад ургуулагшадай һургуули эмхидхэгдэһэн байна. Энэ һургуулиие дүүргэгшэд ехэ дүй дүршэлтэй бэшэ байгаашье һаа, Сибириин нэрүүн уларилда жэмэстэ мододы һайнаар ургуулха зорилго урдаа табяад, тэрэнэй бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлнэ.

Жэшээлхэдэ, Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо сад ургуулагшадай һургуули һаяшаг дүүргэһэн И. С. Фалилеев хүдэлнэ. Үрэ-жэмэстэ модод 5 га газарта таригданхай. 1,35 га газарта таригдаһан үрэ-жэмэстэ мододһоо 1954 ондо 14 мянган түхэригэй олзо оруулагдаа. Энэнь үрэ-жэмэстэ модонуудые һайнаар ургуулжа шадаһанайнь аша мүн. Нүхэр Фалилеев звеногойнгоо гэшүүн бүхэндэ ажаллаха газарыень заажа үгэдэг. Звеногойхид даажа абаһан газар дээрээ ажал хүдэлмэреэ шанартайгаар, саг болзор соонь хэдэг. Иимэ садоводууд Бичурын, Иволгын, Кударын ба бусад аймагуудта олон. Тэдэнэй тоодо нүхэд Н. К. Прохорова, Т. Г. Миронова, П. С. Горбов, Г. Ф. Хмелев, З. Ш. Калашников, Н. С. Емонаков, Т. И. Муравьев ба бусад эрхим сад ургуулагшад ороно. Тэдэнэр оролдосотойгоор ажаллан колхозой садуудые ургуулжа, республика доторнай үрэ-жэмэстэ сад дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри оруулна.

С. Ваулина, агроном.

Колхозниигуудта аванс үгэхэ тухай

...колхозниигуудта аванс үгэхэ гу... хүдөө ажахын артелиин Устав... тодорхойлогдонхой. Эдэ гу... партиин ЦК-гэй сентябрьскэ бо... тэрээнһээ хойшонхи Пленумүү... тогтоолнууд соо бүри һайнаар ...барилагдаһан, колхозуудай ...э табигдаһан шэнэ зорилго...та тааруулагдаһан байна. Квар...үхэндэ мал болон малажалай ...ктнуудые худалдалгаһаа оро... бүхы мүнгэн зөөриин 25 процент ...тэр хубиие, мүн хартаабха бо... овоонь худалдажа оруулһан ...энэй зарим хубиие колхозни...та аванс болгон үгэжэ байха ту... партиин ЦК-гэй сентябрьска ...мэй заабаринууд ехэ удхаша...ай байна. Эдэ заабаринуудые ...р бэелүүлхэ талаар республи... зарим колхозууд горьтой ажал ...лмэри хээ. Энээнэй ашаар кол...дай товарна болон валовой ...кциин хэмжээн жэлһээ жэлдэ ...болоно, мүн колхозниигуудай ...айдал һайжаржа, ажалайнь бү... дээшэлнэ гэжэ дүй дүршэл ха...на. Республикын колхозууд ...ын үнгэрэгшэ жэлэй туршада ...онойхитой сасуулхада 45 про... ехэ һү һааһан байна. 1955 оной ...дохи квартал соо республика ...най малажалһаа ороһон олзо ...ой 7 миллион 100 мянган түхэ...нь колхозниигуудта авансаар үг... байна. Малшад болон үбһэ...э 3 миллион гаран түхэриг үг... Республикын зарим түрүү кол...д, жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз ...ад болон үбһэшэдтөө хоёрдохи ...тал соо олоһон ажалта үдэр бүхэндэнь түхэригһөө үлүү мүнгэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхоз 1 түхэриг 79 мүнгэ авансаар үгөө.

Аванс үгэхэ гуримые зүбөөр бэелүүлжэ, колхозниигуудай ажалай эдэбхиие саашадань үргэхэ гээшэ колхозуудай ниитын ажахые хүгжөөлгэдэ тон ехэ ашa туһатай байна. Энээниие һайса ойлгоһон зарим колхозуудай правленинүүд колхозниигуудта аванс үгэхэ гуримые зүбөөр бэелүүлдэг болоо.

Түнхэнэй аймагай «Путь коммунизма» колхоз хододоо гээгдэнги ябадаг, хүдөө ажахын шухала кампанинуудые удаарулдаг, тиигэжэ ниитынгээ ажахыһаа олзо доход багаар абадаг һэн. Теэд мүнөө энэ колхоз гээгдэлһээ гаража, түрүү колхозуудай нэгэн боложо шадаа. Юуб гэхэдэ, партийна эхин организациин үүсхэлээр таряа хуряалтын үедэ колхозниигуудта мүнгэн аванс һара бүридэ үгэжэ байха гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд шиидэһэн байгаа. Иимэ хэмжээ хараалаад, тэрэнээ зүбөөр бэелүүлһэнэй эсэстэ ганса таряа хуряалгын хүдэлмэри бэшэ, харин ниитын бүхы ажал эли бодо һайнаар ябадаг болоһон, колхозниигуудай ажалай бүтээсэ эрид дээшэлһэн байна. Тиин 1954 оной эсэстэ колхозниигуудай ажалта үдэр бүхэндэ 3 түхэриг хубаарилагдаа һэн. 1954 оной ажахын жэлэй дүнгүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, ажалта үдэртэ һара бүри мүнгэн аванс үгэдэг болохо гэжэ артелиин гэшүүд дурадхаһан байгаа. Ажахын шэнэ жэлэй эхиндэ колхозой правлени орошо гарашын сметэ табижа, фермэ, бригада бүхэнэй оруулха олзо доходые уридшалан хараалһан түсэб баталаа һэн. Энэ түсэб дотор үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтэ, орошо гарашын сметын ёһоор хараалагдаһан олзо доходой хэмжээн, мүн капиталовложенидэ оруулагдаха ба тэндэһээ гаргашалагдаха мүнгэн зөөриин хэмжээн тодорхойлогдоно. Ингээд байхадаа колхозой правлени артелиингээ бүхы олзо доходой, элдэб хэрэгсэлнүүдтэ гаргашалагдаха мүнгэн зөөриин хэмжээе уридшалан түсэблэһэн байна. Энээнэй ашаар тус колхоз 1955 ондо гэшүүдтээ ажалта үдэр бүхэндэ февраль һарада—80 мүнгэ, мартда—1 түхэриг 12 мүнгэ, апрельдэ—1 түхэриг 14 мүнгэ, майда—1 түхэриг, июнь, июль, август һаранuудта—70 мүнгэнһөө 1 түхэриг хүрэтэр мүнгэ авансаар үгэһэн юм. Эндэхи колхозниигууд 1955 оной үнгэрэгшэ 8 һарын туршада ажалта үдэртөө 1 түхэриг 50 мүнгэ абаһан байна. Барилгын бригадын дархан М. Д. Холбоев—601 түхэриг, һаалишан Б. Д. Холбоева—785 түхэриг, хонишон Ч. Ш. Марактаева—536 түхэриг мүнгэ абаа. Колхозниигуудай олоһон бүхы ажалта үдэртэ аванс һара бүридэ үгтэхэһөө гадна, мал болон малажалай продуктнуудые худалдалгаһаа ороһон бүхы доходой 10 процент хүрэтэр хубинь малажал болон үбһэ хуряалга дээрэ олдоһон ажалта үдэртэ хубаагдана.

Үгтэһэн авансын мүнгэн багахашье һаа, колхозниигуудые урмашуулдаг байна. Тиигэжэ 1954 ондо колхозой гэшүүн бүхэн дунда зэргээр 414 ажалта үдэртэй, колхоз 1954 оной эсэстэ 1287 мянган түхэриг олзо доходтой болоод байгаа. 1955 оной октябриин 1-нэй дүн хаража үзэхэдэ, колхозой гэшүүн бүхэн 442 ажалта үдэр олоһон байба. Колхозниигуудай ажалай бүтээсэ горьтой дээшэлээ. Энээнэй ашаар колхоз хабарай тарилгые саг болзор соонь, эрхим шанартайгаар хэжэ, муу бэшэ ургаса ургуулһан байна. Гадна, гүрэндэ уялгата ёһоор таряа тушааха, үрэһэ хүрэнгэ хааха түсэбөө дүүргээд, колхозниигуудайнгаа ажалта үдэртэ мүнөө нэгэ килограмм таряа хубаагаа, жэлэй эсэстэ үшөө 2 килограмм хубаахаар багсаана.

Тус колхоз элдэб барилгануудые саг үргэлжэ ябуулха зорилгоор 55 хүнһөө бүридэһэн барилгын бригада эмхидхээ һэн. Дархашуулые урмашуулхын тула барилгын саг соогоо хэгдэхэдэ бүхы колхозниигуудта хубаагдаһан авансһаа гадуур барилгада олоһон ажалта үдэр бүхэндэнь 1 түхэриг үгтэдэг байна. Барилгын бригадынхид 1955 оной турша соо хамта 12.144 түхэриг нэмэлтэ түлбэридэ абаа. Гадна, барилгые болзорһоонь урид ашаглалгада тушаабалынь, хүдөө ажахын элдэб продуктнууд барилгашадта нэмэжэ үгтэнэ. Эдэ бүхы хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар «Путь коммунизма» колхоз 1955 ондо 4 автомашинын орохо гараж, механизированнэ ток, байрын 14 гэр, бани, сайлалгын гэр, 96 тугалай байха типовой байра, үнеэдэй 2 байра, 100 толгой хонинной байра барижа дүүргээ. Мүнөө барилгын бригада үнеэнэй 4 рядтай типовой 2 байра барижа дүүргэхэ дүтэлөө. Мүн колхозой малшад малайнгаа хуушан байрануудые өөһэдөө заһана.

Гэбэшье, колхоз түрүүшын жэлдэ аванс үгэхэлөө зарим алдуу гаргаһан байна. Юуб гэхэдэ, һара бүри ажалта үдэртэ хубааха мүнгэнэй хэмжээе уридшалан һайнаар хараалаагүй дээрэһээ колхозой правлени колхозниигуудтаа аванс һара бүри нэгэ жэгдээр хубааха аргагүйдөө. Колхозой правлени болон бухгалтери колхозниигуудай һара бүри олоһон ажалта үдэр хараадаа абангүй, тэдээндэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые болон мүнгэ авансалһан ушаршье гараа. Мүн колхозой бухгалтери элдэб документнүүдээ түргөөр дансалдаггүй байна. Энэ ушарһаа уламжалан, колхозой һара бүриин олзо доход һайнаар бүридхэгдэнэгүй. Колхозой гэшүүдэй ажалай бүтээсэ нёдондонойхидо орходоо юрэнхыдөө дээшэлбэшье, ниитын ажалда хабаадалсахаар аад, нарай үхибүүдтэй олон эхэнэрнүүд ажалта үдэрэй минимум олодоггүй байна. Юуб гэхэдэ, колхозой правлени нарай үхибүүдэй яслини колхоздоо эмхидхэнэгүй.

Тус колхоздо аванс үгэхэ гурим эбдэһэн гү, али элдэб алдуу эндүү гаргаһан ябадалай түлөө Кырсэнэй МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ехэхэн зэмэтэй байна: МТС-эйхид «Путь коммунизма» колхозой зарим дүй дүршэлые шудалжа үзэхын, дутуу дундануудыень заһалсажа үгэхын тула оролдоггүй, колхозниигуудта аванс үгэхэ ябадал колхозой өөрынь доторой хэрэг гэжэ буруу тоолодог байна. Энэ шалтагаанһаа боложо, «Путь Ленина» колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Ускеев) 1955 ондо гэшүүдтээ аванс үгэхэеэ болихоһоо байтагай колхозниигуудта үгтэхөөр хараалагдаһан 20 мянган түхэриг элдэб юумэндэ гаргашалаа. Тус колхозой правлени гэшүүдтээ элдэб саарһаар эдеэ хоолой зүйлнүүдые үгэдэг, олоһон ажалта үдэрнүүдыень хараадаа абадаггүй байна. Ехэхадаа малшадай олоһон ажалта үдэр тоологдодоггүй, тиимэһээ хэн ямар һарада хэды ажалта үдэр олооб гэжэ счетовод мэдэнэгүй.

Иимэшүү баримтанууд Заиграйн, Торинн аймагуудай зарим колхозуудта үзэгдэнэ. Тэдэ колхозуудай правленинүүд гэшүүдээ материальна талаарнь урмашуулгые зүбөөр, али болохо аргаар хэрэглэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын ба ажалай эмхидхэл һайжаруулхын тула, бүхы колхозниигуудаа хамтын ажалда эдэбхитэйгээр эдсүүлхын тула оролдохо ёһотой. Илангаяа гээгдэнги колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд аванс үгэхэ гуримые тон нягтаар, үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотой. Колхозниигуудай хэһэн ажалые һайнаар сэгнэжэ, ажалта үдэртэнь горьтой юумэ хубаадаг болоходо, тэдэнэр хэһэн ажалдаа эзэн ёһоор хандадаг, бүри эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилдэг болоно бшуу.

Мүнөө жэл дүүрэхэ дүтэлөө. Тиимэһээ колхозой правленинүүд гэшүүдэйнгээ ажалта үдэрнүүдые хуу тооложо гаргаха, үгтэһэн нэмэлтэ түлбэриин, авансын хэмжээе тон нарииаар тодорхойлхо ёһотой. Гадна, жэлэй эсэстэ колхозниигуудта хубаагдаха мүнгэнэй, хүдөө ажахын элдэб продуктнуудай хэмжээе мүнөөнһөө гаргажа, бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Колхозууд хадаа материальна урмашуулга тухай парти, правительствын заабаринуудые нарииаар сахин бэелүүлжэ, ажахыгаа бүри олзотой, колхозниигуудаа бүри баян болгохын түлөө саг үргэлжэ оролдохо ёһотой.

Л. Врублевская, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын колхозно-эмхидхэлэй таһагай начальник.

Хүдөө ажахыда коопераци бии болгохо асуудалаар Хитадай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй зургаадахи пленумэй шиидхэбэри

ПЕКИН, октябриин 31. (ТАСС). «Хүдөө ажахыда коопераци бии болгохо асуудалнуудаар» партиин провинциональна, городской ба областной комитедүүдэй секретарьнуудай зүблөөн дээрэ 1955 оной июлиин 31-дэ нүхэр Мао Цзэ-дунай хэһэн элидхэлээр Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй зургаадахи (үргэн) пленум шиидхэбэри гаргаа.

Хүдөө ажахыда коопераци бии болгохо асуудалаар энэ оной октябриин 11-дэ баталан абаһан шиидхэбэри соогоо пленум иигэжэ заана. Хитадай хүдөө нютагуудта мүнөө үедэ гүнзэгы ехэ социальна шэнэдхэн байгуулга боложо байна. Хэрбээ, 1954 оной хабар орон дотор хүдөө ажахын 100 мянган үйлэдбэриин кооператив бии байгаа һаа, 1955 оной зун хүрэтэр 650 мянган тиимэ кооператив бии боложо, тэдэндэ нэгэдэдэг тараашан айлтай тоо 1.800 мянга байгаа һаа, 16.900 мянга хүрэтэр олошоржо, орон доторхи тараашадай бүхы үрхэтын 15 процент шахуунь болоһон байна. Коопераци бии болгохын түлөө хүдэлөөн орон дотор жэгдэ бэшээр болоно гэжэ шиидхэбэри соо тэмдэглэгдэнэ. Хойто ба Зүүн-Хойто Хитадай урид сүлөөлэгдэһэн олон нютагуудта коопераци бии болгохо хүдэлөөндэ тараашад олооро хабаададаг болоо. Гэбэшье, Зүүн-Урда, Центральна-Урда, Баруун-Урда болон Баруун-Хойто Хитадтахи хожомшог сүлөөлэгдэһэн нютагуудта түрүүшын кооперативууд байгуулагдажа, хүдөө ажахыда коопераци бии болгохо хүдэлөөндэ үргэн зам нээгдээ.

Бодото байдал юу харуулнаб гэхэдэ, хүдөө нютагуудта коопераци бии болголгодо үндэһэлэн социальна шэнэдхэн байгуулга бэелүүлгэ бүхы орон дотор удахагүй дэлгэрхэ байна. Энээниие партиин Центральна комитет хараадаа абаһан байха юм. Энэ дэбжэлтэ зарим нютагуудта мүнөө боложо байна.

Хитадай хүдөө нютагуудта улам дэлгэрхээр боложо байһан кооперативна хүдэлөөн хадаа байра дээрээ тогтожо байнгүйгөөр, энэ хэрэгые зоримгойгоор ба түсэбэй ёһоор саашадань дабшуулха зорилго партиин үмэнэ табина. Революциин түрүүшын шатада хүдөө нютагтахи ангиин тэмсэл тараашадай болон помещигүүдэй ангиин хоорондо гол түлэб болодог байһан юм. Шиидхэгдэхэ ёһотой тараашадай асуудал гэхэдэ, газар тухай асуудал байһан юм. Революциин шэнэ шатада эгээн шухала юумэ юуб гэхэдэ, нюдарган баяшуултай болон капиталистическэ бусад этэгээдүүдтэй тараашадай тэмсэл хэхэ ябадал болоно. Энэ тэмсэлэй удхань юуб гэхэдэ, социалистическэ ба капиталистическэ ёһоор хүгжэлтын хоёр замай хоорондохи тэмсэл, тараашадай асуудалай шэнэ удхань юуб гэхэдэ, коопераци бии болгохо тухай асуудал мүн болоно гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

Хүдэлмэришэн ангиин хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхээр хүдэлмэришэд ба тараашадай холбоо барисаанай шэнэ харилсаан социалистическэ индустриализацилгые ба хүдөө ажахыда коопераци бии болголгые нягта холбоотойгоор бэелүүлэн байгуулагдаха ба бэхижүүлэгдэхэ зэргэтэй. Хитадта промышленность түргэнөөр хүгжөөгдэнэ. Баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, хэрбээ индустриализацилгые хүгжөөлгэһөө хүдөө ажахыда коопераци бии болголгын гээгдээ һаань, хэрбээ орооһото ба техническэ культурануудые үйлэдбэрилгын гээгдээ һаань, иимэ эрхэ байдалда Хитадта социалистическэ индустриализацилга бэелүүлгэдэ ехэ бэрхэшээл тохёолдохо байна. Хүдөө нютагуудта хоёр замаар хүгжэлтын хоорондо болодог энэ тэмсэлые обёордоггүй, социалистическэ замаар дабшахые тараашадай олонхидой эдэбхитэйгээр эрмэлзэдэг байһые харадаггүй, тиигээд орон дотор кооператив бии болгохо хүдэлөөе удааруулхые дурадхадаг партиин тиимэ гэшүүд шиидхэбэри соо хурсаар шүүмжэлэгдэһэн байна. Баруунай хэлбэрил баримталдаг иимэ оппортунистическэ үзэл бодолые партиин Центральна Комитедэй Политбюротой зүгһөө шүүмжэлэлгэ тон зүб ба шухала байна. Юуб гэхэдэ, энэ хэлбэрилые эрид шууд шүүмжэлээд лэ байхадаа хүдөө нютагта партиин ябуулха хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулжа, олониитын хүдэлөөнһөө хүтэлбэрилгын гээгдэдэг ябадалые зайсуулжа болохо байна гэжэ зургаадахи пленум тоолоно гээд шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ. Иимэ хубилалта хэлгэ хүдөө ажахыда коопераци бии болгохын түлөө хүдэлөөе саашадань хүгжөөлгые хангаха ба хүсэд илалта туйлаха шухалын шухала арга нүхэсэл болоно.

Хитадай хүдөө ажахыда коопераци бии болголгые хүгжөөхэ арга боломжо юугээр хангагданаб гэхэдэ, социалистическэ байгуулалтые бэелүүлжэ байдаг, хүдэлмэришэн ангяар толгойлогдодог арадай-демократическа диктатура Хитадта мүнөө байгуулагданхай, тэрэшэлэн мүлжэлгэ ба үгытэй ядуу байдалһаа зайсахые хүсэдэг олонхи тараашад социализмын замда орохые эрмэлзэнэ. Хэрбээ, социализмын замда тараашадые партиин эршэ зоригтойгоор оруулаагүй һаань, хүдөө нютагта капитализм зайлашагүй хүгжэхэ, тараашадай үгытэй баян болон хубааралта шангадаха байна гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдэй дүй дүршэл хэрэглэн кооперативна хүдэлөө саашадань хүгжөөлгэдэ туһалха ёһотой хэдэ хэдэн хэмжээнүүд, хүдөө нютагуудтахи элдэб социальна бүлэгүүдтэ хандаха талаар партиин политикын гол дүримүүд шиидхэбэри соо заагдаһан байха юм. Нюдарган баяшуултай болон хонжоо наймаашадтай шууд тэмсэл хэхэ, олониитэ тараашадай дунда политико-хүмүүжүүлгын ба эмхидхэлэй хүдэлмэриие гүнзэгырүүлэн үргэдхэхэ шухала байһан тухай шиидхэбэри соо заагдана.

Кооператив эмхидхэхэ хүдэлмэридэ шиидхэбэри соо онсо анхарал хандуулагдана. Кооперативуудые эмхидхэхэ ба хүгжөөхэ хүдэлмэри, тэдэниие бэхижүүлхэ хүдэлмэритэй зохилдуулан ябуулагдаха ёһотой. Кооперативуудые байгуулха ба гуримтай болгохо талаар хүдэлмэри ябуулхадаа хүдөөгэй партийна организацинуудта болон Хитадай залуушуулай шэнэ-демократическа союзай (НДСМ) организацинуудта түшэглэхэ шухала. Партийна организацинуудые болон НДСМ-эй организацинуудые бэхижүүлгэ кооперативуудтахи хэрэгые амжалтатайгаар ябуулха шухала нүхэсэл болоно. Тиимэһээ, кооперативуудые эмхидхэхэ ба гуримтай болгохо хүдэлмэри хүдөөгэй районуудта партийна организацинуудые болон НДСМ-эй организацинуудые байгуулгатай болон бэхижүүлгэтэй тааралдуулан ябуулагдаха ёһотой гэжэ шиидхэбэри соо тэмдэглэгдэнэ.

Кооперативуудай гэшүүдэй хубиин ба ниитын интересүүдые тааралдуулан зохилдуулха тухай асуудалда шиидхэбэри соо ехэ анхарал хандуулагдахаһаа гадна, эдэ интересүүдые таатайгаар зохилдуулхын тулада абтаха ёһотой хэмжээнүүд мүн лэ заагдаһан байна. Тиихэтэй хамта, кооперативуудай хүтэлбэриие бэхижүүлхэ, жэлэй болон бүри ута болзороор үйлэдбэриин түсэбүүдые зохёохо, газар тараалангай техникые дээшэлүүлхэ, ургаса ехээр үгэдэг культурануудай тарилгые үргэдхэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэнүүдэй ургалтые хангажа шадахаар ба үмсын ажахынууд болон харилсан туһалалсалгын бригадануудта орходоо кооперативуудай һуратгүй булюу һайн байһые гэршэлэн харуулжа шадахаар кооперативуудта капитальна барилга бэелүүлгэ гэхэ мэтын хэдэ хэдэн тодорхой хэмжээнүүд шиидхэбэриин ёһоор һайшаан дурадхагдана. Ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, ажалай нормо зохёохо, ажалта үдэрэй тоогоор хүлһэ түлэдэг системэ байгуулха ба кооперативуудта ажалай мүрысөө бүхы хэмжээгээр дэлгэрүүлхэ ябадалай шухала удхашанартай байһан тухай шиидхэбэри соо заагдана.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудта гүрэнэй зүгһөө туһаламжа үзүүлхэ тухай шиидхэбэри соо нигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Гүрэнэй финансова ба экономическа органууд, илангаяа хүдөө ажахын захиргаанай органууд кооперативуудта финансова болон техническэ туһаламжа үзүүлгые өөһэдымнай үдэр бүриин шухала хүдэлмэри гэжэ тоолохо ёһотой.

Кооперативна хүдэлөөнэй хүгжэлтын үедэ олон помещигүүдэй, нюдарган баяшуулай болон контрреволюционно этэгээдүүдэй һүйдхэлгын хүдэлмэри хэхэ байһаниинь сохомтой. Мүнөө үедэ нилээд олон помещигүүд, нюдарган баяшуул болон контрреволюционно этэгээдүүд нюуса далдаар кооперативуудта шурган ороод, кооперативуудые өөһэдынгөө аша туһада зорюулан хэрэглэхые болон тэдэниие унагаахые оролдон хүтэлбэрилхы тушаалнуудыншье гартаа абаһан байха юм. Зарим помещигүүд, нюдарган баяшуул болон контрреволюционно этэгээдүүд хуурмаг кооперативуудые байгуулдагшье юм. Тиимэһээ, кооператив бии болголгын хүсэдөөр бэелүүлэгдээгүй бүхы районуудта ойрын хэдэн жэлэй турша соо тэдээндэ помещигүүд болон нюдарган баяшуулые ямаршье ушарта абажа болохогүй, тараашадай олонхидойнь кооперативуудта ороһон, кооперативуудай яһала бэхижэһэн нютагуудта хүниие мүлжэхэеэ үниинэй болиһон, өөһэдөө ажал хэдэг болоһон тиимэ помещигүүд болон нюдарган баяшуулые зарим ушарта кооперативуудта абажа болохо байна. Кооперативуудта мүнөө ороод байһан нюдарган баяшуул болон помещигүүд тухай тус тустань тодорхой шиидхэбэри гаргаха хэрэгтэй. Тэдэнэй дундаһаа, хуули ёһо сахидаг ба үнэн сэхээр ажалладаг хүнүүдыень кооперативуудта үлөөжэ болохо байна. Хүтэлбэрилхы тушаалнуудынь помещигүүдэй, нюдарган баяшуулай болон контрреволюционно этэгээдүүдэй даажа байһан тиимэ кооперативуудые сэбэрлэхэ ба шэнэдхэн байгуулха, помещигүүд, нюдарган баяшуул болон контрреволюционно этэгээдүүдэй байгуулһан хуурмаг кооперативуудые тарааха хэрэгтэй гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

Бүхы орон дотор, мүн тус тус районуудта коопераци бии болгохо ябадалай болзорнуудые хараалһан түсэбүүдые зохёохо шухала гэжэ шиидхэбэри соо заагдана. Элдэб районуудай эрхэ байдалай ондо ондоо байһые хараадаа абан, хүдөө ажахыда коопераци бии болголгын темпые ондо ондоогоор тогтоохо гэжэ дурадхагдана. Тэрэнэй ёһоор 1955 оной зун хүрэтэр тараашадайнь үрхэтэнүүдэй 30—40 процентнь кооперативуудта нэгэдэһэн — ороной тиимэ районуудта 1957 оной хабар хүрэтэр эдэ районуудай тараашадай бүхы үрхэтэнүүдэй 70—80 процентые кооперацида оруулха, тайлбарилан хэлэбэл, социалистическэ шахуу шэнжэтэй коопераци бии болголгые гол түлэб бэелүүлжэ болохо байна. 1955 оной зун хүрэтэр гаряашадайнь бүхы урх тын 10—20 процентынь кооперативуудта нэгэдэһэн ороной тэдэ районуудта хүсэд социалистическэ бэшэ шэнжэтэй коопераци бии болголгые 1958 оной хабар хүрэтэр гол түлэб түгэсхэжэ болохо юм. Харилсан туһалалсалгын түлөө хүдэлөөнэй дэлгэрхэ үндэһэ һууриин һулашаг байһан ба тон үсөөхэн кооперативуудай байгуулагдаһан тиимэ районуудта (гол түлэб заха булангай районууд) коопераци бии болголгые хүсэдөөр бэелүүлхын тулада нилээд горьтой саг хэрэгтэй болохо байна.

Провинцинуудай, городуудай болон автономно районуудай партийна комитедүүд хадаа коопераци бии болгохо түсэбүүдые зохёоходоо нютагай эрхэ байдалые хараадаа абаха зэргэтэй. Таарамжатай эрхэ байдалай бии газарта, тайлбарилан хэлэбэл хүсэд социалистическэ бэшэ шэнжэтэй кооперациин яһала хүгжэһэн газарта, дээдэ шатын түхэлэй (тайлбарилан хэлэбэл хүсэд социалистическэ шэнжэтэй) хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудые байгуулгада анхарал хандуулха хэрэгтэй.

Коопераци бии болгохо хүдэлөөнэй үт зорилгонь юуб гэхэдэ, үмсын тараашадай 110 миллион ажахые ажал хэрэгээ хамтаараа эрхилдэг замда оруулха, удаань, хүдөө ажахые техническэ талаар шэнэдхэн байгуулгые бэелүүлэн түгэсхэхэ, мүлжэлгын үлэгдэлые хүсэдөөр усадхаха, тайлбарилан хэлэбэл, хүдөө нютагта капиталистическэ системые үгы хэжэ, орондонь социалистическэ системэ байгуулха ябадал болоно. Хэдэн зуун миллион хүнэй ажабайдалда хамаадаха энэ агууехэ хэрэгые бэелүүлхэ үедэ бэрхэшээлнүүд тохёолдохогүй гэжэ һанажа болохогүй байна. Гэбэшье, Хитадай Коммунистическэ партн хадаа олониитэтэй нягта холбоотой шалгагдамал парти, марксистско-ленинскэ парти болоно гэжэ шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ. Һүүлэй гушан жэлэй турша соохи революциин үедэ партн хадаа хатуу шанга шалгалта гараһан ба өөрынгөө замда олон бэрхэшээлнүүдтэй ушарһан байна. Олониитэтэй нягта холбоотой байһан туладааа парти хадаа эдэ бэрхэшээлнүүдые дабажа, олониитые революциин илалтада хүргөө. Социализмые байгуулга — хэдэн миллион хүнүүдэй хэрэг болоно. Оронние индустриализацилха, мүн хүдөө ажахыда коопераци бии болгохо ба бусад хэрэгүүдые бэелүүлхэдээ үргэн олон арад зоной эдэбхи хэшээлые хүгжөөхэ, бодото оршон байдалда зохилдуулан ябуулга хэхэ, һайзагайралга болон тэблэн яараха ябадал гаргалгаһаа зайсаха шухала. Ажал хэрэгээ иимээр эрхилээд байгаа һаа, ямаршье бэрхэшээлнүүдэй дабагдаха ба хитад арадай агууехэ шэнэ илалтануудые туйлалгаяа үргэлжэлүүлхэ байһаниинь сохомтой гэжэ зургаадахи пленум этигэн найдана гээд шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ.

Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну Казахстанда ошоод байна

Бирмын премьер-министр У Ну, тэрээнтэй ябалсаһан хүнүүд октябриин 31-дэ Алма-Атын һургуулинуудта орожо хараа.

Мүн энэ үдэр үдын хойто тээ Бирмын түлөөлэгшэд Мичуринай нэрэмжэтэ колхоздо ошоо. Колхозниктууд хадаа хуушанай заншалаар хилээмэ-дабһаар хүндэлжэ, айлшадаа угтаһан байна. Колхозой түрүүлэгшэ Л. С. Манько хүдөө ажахын артелиин экономико тухай премьер-министртэ болон тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүдтэ хөөрэжэ үгөө.

Уранһайханай ба хроникальна фильмнүүдэй Алма-Атинска киностудида айлшад ороһон байна. Тиихэдэнь, советскэ Казахстан тухай документальна фильм тэдэндэ харуулагдаа.

Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Д. А. Кунаев бирманскэ Союзай премьер-министр У Нугай хүндэлэлдэ зорюулан октябриин 31-нэй үдэшэ обед үгөө. Обед хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну Алма-Атаһаа мордобо

Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд ноябриин 1-дэ Казахстанһаа мордобо. Айлшадые үдэшэхын тулада Бирманскэ Союзай, СССР-эй болон Казахска ССР-эй гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэһэн аэродром дээрэ Казахстанай столицын ажалшадай олон түлөөлэгшэд сугларaa. Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Д. А. Кунаев, Казахска ССР-эй Верховно Соведэй гэшүүн Л. И. Брежнев, Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор М. Бейсебаев, Р. Б. Байгалиев, И. Г. Слажнев, Ф. А. Мамонов, СССР-эй ба Казахска ССР-эй Верховно Соведүүдэй депутадууд, хэблэлэй түлөөлэгшэд үдэшэгшэдэй дунда байлсаа.

Бирманскэ правительствые толгойлогшо болон тэрэнэй һамгада баглаа сэсэгүүд барюулагдаа. Бирмын, СССР-эй болон Казахска ССР-эй гүрэнэй гимнүүд аэродром дээрэ наадагдаһан байна.

Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Д. А. Кунаев У Нуда болон тэрээнтэй суттаа ябалсаһан хүнүүдтэ замдаа һайн ябахыень хүсөө.

Хүндэтэй һайнаар угтаһанайнь түлөө У Ну харюугай үгэ хэлэхэдээ баясхалан хүргөө.

(ТАСС).

Бирмын премьер-министр У Ну Москвада бусажа ерэбэ

Бирманскэ Союзай премьер-министр У Ну, тэрээнтэй ябалсаһан хүнүүд Советскэ орон соогуур аяншалаад, ноябриин 1-дэ Москвада бусажа ерэбэ.

У Ну неделиин турша соо Советскэ Союз соогуур аяншалаа. Энэ үе соо У Ну Ленинградта, Крымдэ, Азербайджанай столица — Бакуда болон Казахстанай столица—Алма-Атада хүрэһэн байна.

Гэр байра барилгын советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй делегаци США-да ошоод байна

Гэр байра барилгын советскэ хүдэлмэрилэгшэдэй делегациие толгойлогшо СССР-эй Городской ба хүдөөгэй барилгын министр И. К. Козюля, делегациин гэшүүд Н. П. Лысенко, П. А. Спышнов телевизионно дамжуулгаар үгэ хэлээ. Энэ үгэ хэлэлгые «Нейшнл бродкастинг» гэжэ компани эмхидхэһэн байха юм. США соогуур аяншалха үедэнь делегациин гэшүүдые хани һайнаар угтаһанайнь түлөө американска гэр байра барилгын хүдэлмэрилэгшэдэй национальна ассоциациин хүтэлбэрилэгшэдтэ болон бүхы гэшүүдтэ И. К. Козюля баясхалан хүргөө.

Советскэ мэргэжэлтэд үгэ хэлэхэдээ, США соогуур аяншалхадаа хараһан үзэһэн юумэ тухайгаа, Советскэ Союзда гэр байрын ямар шэнжэтэйгээр ба хэр ехэ далайсатайгаар хэгдэдэг байһан тухай хөөрэжэ үгөө.

Түгэсхэлдэнь американска национальна ассоциациин түрүүлэгшэ Э. Смит телевизионно дамжуулгада хабаадагшадта баясхалан хүргөөд, өөрынгөө делегациие Советскэ Союзда эльгээхэ бэлэдхэл ассоциациин гэшүүд хэжэ байна гэжэ хэлээ.

Мүн лэ энэ үдэр Вашингтондохи советскэ посольстводо СССР-эй делегациин хүндэлэлдэ зорюулагдан уулзалга болоо. Американска барилгын компанинуудай, правительственна эмхи зургаануудай, США-гэй столицын олониитын болон хэблэлэй түлөөлэгшэд уулзалга дээрэ байлсаа.

(ТАСС).

Республиканска бурят дунда һургуулиин эвенк һурагшад һаяар шэнэ бай[...]да һуража эхилхэнь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус һургуулиин шэнэ байшан.

А. Мантаевай фото.

Малшадай үдэр үнгэргэгдэ[...]

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой клуб гоё һайханаар шэмэглэгдэнхэй: ханануудтань элдэб олон уряа лозунгнууд, диаграмманууд ба зурагууд хадаатай. Показателиин доскада социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд бэшэгдэнхэй. Һаяхан гаргагдаһан «дайшалхы хуудаһые» клубта ерэһэн хүнүүд һонирхолтойгоор уншана.

Центрһээ холуур һуудаг малшад мори тэргээршье, автомашинааршье эндэ тэндэһээ олоороо ерэнэд.

Үглөөнэй 10 часта клуб соо хүнүүд олоороо сугларанхай. Тэдэнэй дунда колхозой эрхим һаалишад Долгор Базарова, Цымжит Намжилова, мүн адуулгашад, тугалшад, хонишод болон бусад бии.

Эндэ үнгэрэгшэ ажахын жэлэй дүнгүүд ба ажахын шэнэ жэлэй зорилгонууд, мүн аймагайнгаа бүхы малшадта хандалга баталан абаха тухай хоёр асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ байба.

Түрүүшын асуудалаар колхозой түрүүлэгшэ, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Цыдыпов элидхэл хэбэ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ туйлагдаһан зарим тэды амжалта тухай тэрэ тогтожо хэлэбэ.

Энэ жэлдэ һү һаалга нилээд дээшэлээ. Хэрбээ нёдондо нэгэ үнеэнһээ 814,5 литр һү һаагдаһан байгаа һаа, мүнөө жэл 1222 литр һаагдаба. 10 гаран һаалишад һү һаалгын түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ. Үнеэн бүриһөө Базарова Долгор 2058 литр, Намжилова Цымжит 1925 литр, Цыдендамбаева 1750 литр һү һааба.

Оролдосотой һайнаар ажаллаһанайнь түлөө 6865 литр һү һаалишадта нэмэлтэ түлбэри үгтэбэ. Жэшээлхэдэ, Базарова Долгор 1437 литр, Намжилова Цымжид 1100 литр һү нэмэлтэ түлбэри абаба. Түл абалгые гарзагүйгөөр үнгэргэһэнэйнгөө түлөө һаалишад Доржиева Цырма, В[...]чикова Цыжип нэгэ — нэгэ буруу абаба. 26 толгой хони, 2 то[...] буруу мүн хонишодто нэмэлтэ [...]бэри үгтэбэ.

Колхозой правлени болон па[...]на бюро дамжуулгын Улаан т[...]нэй-товарна фермэдэ (лаагшан [...]хэр Базаров Даши) барюулба. [...]на, колхозой правлени түрүү[...]шадта 3000 түхэригһөө дээшэ [...]гүүдые барюулба.

Малшад үгэ хэлэхэ зуураа [...]зой правлениин ба өөһэдынгөө [...]дунданууды тэмдэглэбэ. 1956 [...]үнеэн бүриһөө 2000—2500 литр [...]һааха гэһэн шэнэ уялга һаал[...]абаба. Ерэхэ жэлдэ колхозой [...]бүхэнһөө 1500 литр һү һааха [...]хараалагдаба.

Мүнөө тус колхозой малшад [...]лые бэлэдхэл түгэсөөр угтахы[...]лөө тэмсэжэ байна. Колхозой [...]рилгын бригада малай байрану[...]ба малшадай гэрнүүдые заһаба[...]жа, барижа дүүргэнхэй.

Энэ жэлдэ Хэргэндэ гэжэ ню[...]та культбазын шэнэ байшан ба[...]даба. Культбазын дэргэдэ ма[...]баригдаха юм. Хоёр-хоёр ква[...]ратай 4 гэрнүүдэй барил[...]дүүрэбэ. 100—100 тонно багтаа[...]силосэ набтар башни бари[...]Мүн шубуунай ба гахайн байра[...]баригдаба. Эндэ ажал ехэтэй х[...]мэрнүүд механизацилагдаха [...]Мүнөө электростанци тодхог[...]

Гэбэшье, колхозой малажа[...]олон дутуу дунданууд бии. Үхэр[...]лай, илангаяа хонидой үүл[...]һайжаруулха асуудал шиидхэг[...]гүй. Мүн хонидһоо бага нооһо[...]шалагдана.

Малажалһаа ашаг шэмэ аба[...]эрид дээшэлүүлхын ба малай [...]жэлгые эмхитэй һайнаар үнгэрг[...]түлөө эршэмтэйгээр тэмсэхые [...]гай бүхы малшадые уряалһан [...]далга тус суглаан дээрэ батала[...]таба.

Ц. Намжило[...]

Амаралтын үдэр

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ сэмбын фабрикын дирекци ба партийна организаци фабрикынгаа цехүүд хоорондын амаралтын вечер хирэ хирэ болоод лэ үнгэргэдэг юм.

Һаяхан тиимэ нэгэ вечер тус фабрикын аппаратно-ээрэлгын цехтэ үнгэргэгдэбэ. Мяха-консервын комбинадта үйлэдбэриин практика гаража байһан, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикаһаа ерэһэн 18 залуушуул энэ вечертэ уригдажа ерэһэн байна. Мүн вечертэ мяха-консервын комбинадай залуушуул болон 35-дахи дунда һургуулиин эрхим һурагшад байлсаа.

Вечер дээрэ фабрикын партийна бюрогой гэшүүн нүхэр Наздрева «нүхэсэлгэ» гэһэн темээр һонир[...]той лекци уншаа. Лекциин һүү[...]вечертэ хабаадагшадта киножур[...]нууд харуулагдаа. Удаань фабри[...]уранһайханай самодеятельност[...]коллектив концерт харуулһан ба[...]Удаань сэмбын фабрикын колле[...]«манай хүндэтэ айлшадта» гэһэ[...]шэгтэй альбомые Корейскэ Ара[...]Демократическа Республикаһаа [...]һэн залуушуулда бэлэг болгон [...]рюулаа.

Вечер хани ёһоной оршон ба[...]да үнгэрөө.

Т. Бадма[...]

Ш А Т А Р

Шатараар республикын чемпионой нэрэзэргэ олохын түлөө боложо байһан хахад финальна мүрысөөн үшөө хоёр уулзалгын һүүлээр дүүрэхэнь.

8-дахи уулзалгада Шадрин Мадаевтай наадаха зуураа, материальна һайн байдалтай болоһон аад, наадананай эсэстэ алдуу хээд шүүгдэшоо.

Мункуев Мясниковтой тэнсүү шахуу наадажа байһан аад, бодолгогүй ябадал хээд, шүүгдэхэ баатай болоо.

Наадананай эхиндэ, тэн багта Малковай хэһэн шанга добтолгонуудта Власов шадамараар харюусаһан аад, саашадаа бирагүйгөөр наадажа шүүгдэһэн байна.

Цыденов Авраевые бэлэхэнээр шүүгээ.

* * *

Юһэдэхи уулзалгада Цыденов Малковтай хараар наадаха зуу[...]нүгөөдынгөө нойидо добтол[...]ямаршье амжалта туйлаагүй, уд[...]бодоёо алдаад, шүүгдэшоо.

Власов Мясниковые, Му[...]Аюрзанайниие шүүгээ.

Санжин Мадаев хоёрой наад[...]парти һонирхолтойгоор үнгэрөө [...]даев нүгөөдынгөө бодые абаад, [...]һайн байдалтай болоһоной удаа, [...]шүүхэб гэжэ бэедээ найдаад х[...]хэрэг ябажа захалаа. Санжин[...]долгүй наадалгыень зүбөөр һа[...]шалжа илалта туйлаа.

9-дэхи уулзалгын һүүлээр Ма[...]түрүү, Мункуев — хоёрдохи, Ма[...]—гурбадахи һууринуудые эз[...]ябана.

А. Игумно[...]

Редактор Д. Л. ЛОБСАНО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32. заместителя редактора — 32-74. отв секретаря — 27-37. партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59 пропаганды в переводов — 35-14. культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации в писем — 24-74. корректорская — 32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00602. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 6103.